
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Бібліотека
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
в особах

(до 105-річного ювілею)

науково-літературне есе

Вінниця - 2018

Рекомендовано до друку методичною радою бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
(протокол № 14 від 28.08.2018 р.).

Автори:

Білоус В.С. – директор бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Король В.П. - кандидат педагогічних наук.

Редакційна колегія:

Воробйова Л.М. – заступник директора бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Стопа І.О. – завідувач відділу комплектування та наукової обробки документів;

Мірохіна Т.В. – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу;

Наугольних С.Г. – завідувач відділу інформаційних технологій та комп’ютерного забезпечення бібліотечних процесів;

Іванчук В.О. – завідувач відділу обслуговування науковою та художньою літературою;

Марченко М.В. – завідувач відділу обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фондів.

Рецензенти:

Гальчак С.Д. – доктор історичних наук, професор, заслужений працівник культури України, Член-кореспондент Української академії історичних наук, Член Національної спілки журналістів України та Національної спілки краєзнавців України, Член правління НСКУ та голова правління Вінницької обласної краєзнавчої організації, перший заступник голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України, Член Національної спілки архівістів України.

Б61

Білоус В.С., Король В.П. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського в особах (до 105-річного ювілею) : науково-літературне есе / В.С. Білоус, В.П. Король; ред. колегія Л.М. Воробйова, В.О. Іванчук, М.В. Марченко, Т.В. Мірохіна, С.Г. Наугольних, І.О. Стопа. – Вінниця, 2018. – 94 с.

ISBN

У науково-літературному есе представлені важливі моменти діяльності бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського у контексті історії освітянської книгозбірні, відображені тенденції розвитку, проблеми і перспективи університетської бібліотеки, акцентовано увагу на людях, які творять історію бібліотеки – бібліотекарях.

Видання пропонується бібліотечним працівникам, освітянам, всім, хто з повагою ставиться до бібліотеки та її величності книги.

ISBN

УДК 027.7:37 (477.44-25)“1913/2018”

© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2018

© В.С. Білоус, 2018

© В.П. Король, 2018, дизайн

Передмова

Без знання своєї минулщини немає майбутнього!

Відчуття поваги до минулого, історичної причетності та відповідальності за нього притаманне кожній людині. Минуле та сьогодення бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – це та основа, той фундамент, який дозволяє сьогodнішньому поколінню бібліотеки професійно працювати, розвиватися, бути потрібною користувачеві та відповідати вимогам сучасного закладу вищої освіти (ЗВО).

Минуле надихає нас, вселяє віру у наступні звершення, повнить душу відчуттям причетності до потрібного, важливого, вічного. Особливо гостро це відчуває кожен працівник бібліотеки напередодні чергового ювілею. Адже ювілей бібліотеки – це привід для осмислення вікового досвіду, визначення стратегії та перспектив подальшого розвитку.

105 років життя бібліотеки, як і власне навчального закладу, вмістили багато подій: революції, війни, повоєнні відбудови, Голодомор, зміни державного устрою та керівництва навчального закладу, економічні кризи тощо. За ці роки бібліотека пройшла великий та складний шлях становлення та розвитку. Історичне тло, державна політика, керівництво навчального

закладу, викладачі, студенти та самі працівники бібліотеки всіх поколінь мали безпосередній вплив на розбудову бібліотеки. Їй доводилося долати чимало труднощів, поневірянь в непристосованих приміщеннях, фінансові негаразди.

Приємно констатувати, що попри все – освітянська книгозбірня вижила, вистояла і розвивається далі. Разом з тим, її діяльність була різноманітною і динамічною, з науковою організацією праці, постійним впровадженням нових цікавих ідей, розвитком новітніх бібліотечних технологій, реалізацією накреслених планів. У всі роки бібліотека виконувала свою основну функцію: забезпечення інформаційних потреб освітян, допомога навчально-виховному процесу у формуванні майбутнього вчителя, у підготовці кадрів освітянської галузі.

Роки минають, час багато стирає з людської пам'яті. Водночас, щораз менше живих свідків минулого залишається серед нас. Саме тому вивчення та збереження історії бібліотеки, донесення її до прийдешніх поколінь – наш святий обов'язок. Зрозумілим було виникнення ідеї та бажання поглибити знання про історію бібліотеки, в якій ти працюєш. Результат попередніх багаторічних досліджень історії бібліотеки Вінницького державного

педагогічного університету викладено у книгах «Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія, сьогодення, постаті» [4] та «Сто років духовності: спогади про бібліотеку ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського» [14].

Мета пропонованого видання – відобразити особливості історичного розвитку та становлення освітньої книгозбірні на Поділлі, донести до сучасників розповідь про скромну роботу багатьох поколінь бібліотекарів, копівка праця яких сприяла формуванню та становленню моделі сучасної університетської бібліотеки, акцентувати увагу на кожного працівника бібліотеки сьогодення, які формують картину нашої повсякденності, створюють імідж бібліотеки, бібліотекаря, університету. Адже найкраще та най достовірніше будь-яку історію відображає та ілюструє доля кожної окремої людини.

Хочеться висловити побажання новій когорті бібліотечних працівників гідно продовжувати справу з інформаційного та бібліотечно-бібліографічного забезпечення навчально-виховного процесу та науково-дослідної діяльності університету, зберегти для нащадків духовну цінність, якою є книга та розумно використовувати сучасні електронні ресурси, впевнено йти в ногу з часом, бути потрібними сучасному вимогливому користувачеві, формувати потужну електронну бібліотеку.

Жанр есе обрано не випадково. Адже сучасний вимір суспільних проблем, відносин, постійних соціально-економічних змін, причин та тенденцій розвитку явищ, ситуацій потребує застосування не стільки нау-

ково-дослідницького підходу, скільки творчого, відповідального та компетентного аналізу, доречного визначення проблеми, вміння професійно сформулювати тему, довести важливість та спроможність її практичного існування. Саме тому жанр есе є досить ефективним методом аналізу, вивчення, популяризації діяльності бібліотеки, що активізує бібліотечний потенціал.

До підготовки видання доклав зусилля увесь колектив бібліотеки. Переконані, що дане літературно-наукове есе буде цікаве не лише працівникам бібліотеки, а й викладачам, студентам та випускникам педуніверситету, всім, хто працює на бібліотечній та освітній ниві, справжнім шанувальникам бібліотеки та її величності книги. Текст ілюстровано фото-документами. Бібліографічна частина видання знайомить читачів з історією бібліотеки.

Берегині скарбниці людського знання

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського пройшла тривалий шлях становлення та розбудови від звичайної книгозбірні до потужного науково-інформаційного центру. В епоху інформаційного суспільства суттєво змінилися вимоги до бібліотеки, що призвело до потреби її модернізації та розширення функцій. Вектори спрямованості діяльності університетської бібліотеки направлені на специфіку потреб науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти. Бібліотека інтегрована в основні інституційні функції навчання, дослідження та обслуговування інформаційних запитів користувачів.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій та переорієнтація споживачів інформації обумовлюють нове бачення ролі і місця бібліотеки у задоволенні потреб і запитів сучасного користувача.

Пріоритетним напрямом діяльності освітянської бібліотеки є інформаційна діяльність, зорієнтована на віртуального користувача, впровадження дистанційного обслуговування, що забезпечує доступність інформації та оперативність пошуку. Бібліотека цілодобово надає доступ до інформаційних ресурсів, розширює межі традиційного бібліотечного

Н.І. Лазаренко,
кандидат педагогічних наук, доцент, ректор
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

обслуговування, створює умови надання нових комплексів послуг для всіх категорій користувачів.

На потребу часу створено електронну бібліотеку, завданням якої є накопичення, зберігання та ефективне використання електронних документів та видань. Електронна бібліотека містить електронні версії дисертацій, авторефератів дисертацій, підручників, навчально-методичних посібників, матеріалів конференцій тощо.

Вагомою є роль бібліотеки у представленні інтелектуальних продуктів університету світовій науковій спільноті. Активно формується інституційний репозитарій. Наукові праці науково-педагогічних працівників університету представлені у мережі Інтернет, що сприяє підвищенню рейтингу не лише науковців, а й безпосередньо університету. Така діяльність є надзвичайно важливою, адже інтелектуальний інформаційний продукт посідає провідне місце у світі і визначає формування суспільства знань та головних процесів в освіті, науці, культурі.

Нові бібліотечні послуги і сервіси, культурно-просвітницька діяльність бібліотеки сприяють створенню позитивного іміджу, позиціонуючи бібліотеку як важливий науково-інформаційний та соціально-культурний центр, що динамічно розвивається.

Бібліотека, пройшовши тривалий упродовж 105 років шлях становлення і розвитку, є не лише важливою ланкою в інформаційно-освітньому просторі університету, а й опорою, яка підтримує подальшу розбудову, навчально-виховний процес та науково-дослідну діяльність Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Роботу освітянської книгозбірні забезпечують висококваліфіковані кадри, які ініціативою, пошуком нових форм і методів, творчим підходом до своєї професії сприяють формуванню моделі сучасної бібліотеки закладу вищої освіти.

Шановні бібліотекарі, Ви – хранителі скарбниці людського знання й мудрості народу. Ваша праця дає можливість пізнавати нове, долучатися до духовних, інформаційних та

культурно-мистецьких надбань.

Бажаю Вам міцного здоров'я, щасливої долі, родинного тепла і, звичайно, вдумливих, розумних, талановитих і вдячних читачів. Творчого натхнення, сміливих задумів і накреслених перспектив.

Успіху та процвітання університету та бібліотеці!

Н.І. Лазаренко,
*Заслужений працівник освіти
України,
доцент, ректор Вінницького
державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

Дослідження історії бібліотеки

Історія освітянських книгозбірень, як і загалом бібліотек закладів вищої освіти, є одним із малодосліджених питань, рясніє значними прогалинами та білими плямами. На часі відбувається помітне розширення спектру досліджень історії бібліотек.

Серед науковців-істориків та фахівців бібліотечної справи, які вивчають питання історії освітянських бібліотек на Поділлі (в основному, це період 10-20-х рр. ХХ ст.), – доцент факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету Т. Кароєва, доктор історичних наук В. Прокопчук, директор бібліотеки Хмельницького національного університету О. Айвазян, директор бібліотеки Хмельницького педагогічного університету Л. Дитинник та інші. Тема бібліотечної справи на Поділлі у міжвоєнний період (1920-1939 рр.) є об'єктом вивчення вітчизняних істориків та краєзнавців. Я. Верменич, Г. Касьянов, Л. Новохатько у своїх дисертаційних роботах розглянули по-біжно роль бібліотек УСРР та їхніх працівників в українізаційних процесах 1920-х рр. В. Бабюх висвітлив питання про чистки бібліотечних фондів України як форму ствердження тоталітарної влади [2]. У монографії Поліщук А. досліджуються основні процеси, досягнення та проблеми розвитку гума-

нітарної сфери, у т. ч. розвиток бібліотечної справи на Поділлі радянського періоду [11].

Через відсутність комплексу архівних документів з історії бібліотек бібліотечні фахівці все частіше звертаються до методу «усної історії». Зауважу, що іноді усні джерела стають єдиними і незамінними у справі з'ясування питань, які викликають цікавість дослідника. Фактично, що будь-який опис минулого бібліотеки є дослідженням, послідовною реконструкцією історії бібліотеки від її заснування до сьогодення.

Історія бібліотеки Вінницького педуніверситету раніше майже не досліджувалася. Тому важливо було сформулювати загальне бачення історичного процесу, розвитку бібліотечної справи, створити спеціальний контекст для бесіди та досягнути сенс сказаного працівниками бібліотеки.

Матеріал для вивчення історії бібліотеки Вінницького педуніверситету, здебільшого, ґрунтувався на спогадах працівників бібліотеки. До реконструкції історії освітянської книгозбірні активним чином долучилися живі свідки історії – працівники та ветерани бібліотеки, люди, які колись працювали у бібліотеці, студенти, випускники, викладачі, співробітники університету. Під час збору матеріалу використовувалися матеріали бібліотечних працівників, чий особистий

досвід мав значний вплив на розбудову освітянської книгозбірні.

Збираючи матеріали, ми прагнули записати їх спогади та вписати у сторінки історії Вінницького педуніверситету, бібліотеки, історії бібліотечної справи та загалом історії освіти та культури нашої держави.

Так звані «польові дослідження» – процес збору потрібних матеріалів, дали змогу відтворити історію бібліотеки, залишити для нащадків пам'ять, пробудити у користувачів пізнавальний інтерес до освітянської книгозбірні; викликати повагу та вдячність до бібліотекарів багатьох поколінь за їх скромну та таку потрібну роботу [6].

У бесіді про бібліотеку людський голос, свіжий і неповторний, незмінно надавав «вторгненню» минулого у сьогодення дивовижну безпосередність. Слова, які склалися інколи з безграмотних фраз, посилювали їх виразність, оживляли історію. З цих слів можна було почерпнути щось більше, ніж просто зміст. Важливим моментом у проведенні інтерв'ю було ведення бесіди довірливого характеру, що дозволяв респонденту більш повно «розкритися» у процесі розмови. Особливу цінність під час інтерв'ю мали конкретні приклади з особистого досвіду респондента, їх свої особисті життєві історії, що ілюстрували цікаві події із бібліотечного життя.

До уваги бралися біографії працівників бібліотеки, автобіографії, у яких відображено соціальні та культурні реалії, політичні й моральні цінності, норми та вимоги бібліотеки у різні часи, місце людини у житті бібліотеки, що було унікальним історичним джерелом під час дослідження історії бібліотеки.

Біографії працівників бібліотеки,

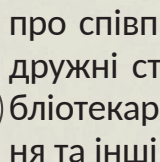
автобіографії, у яких відображено соціальні та культурні реалії, політичні й моральні цінності, норми та вимоги бібліотеки у різні часи, місце людини у житті бібліотеки є унікальним історичним джерелом під час дослідження історії бібліотеки. Автобіографія дає змогу зосередитися на індивідуальному житті, що вписане у безпосереднє соціокультурне середовище, отож роздуми особи про її власне життя та соціальне, політичне чи культурне середовище одночасно перебувають у полі уваги дослідника [10].

Останнім часом, у зв'язку з усвідомленням того, що від нас йдуть люди, які здійснили помітний внесок у розбудову бібліотеки, працюючи у бібліотеці не один десяток років, є живою історією бібліотеки, свідками її історії у різні роки, хотілося більше почути цих людей, зрозуміти з точки зору сучасності. Часто, працюючи пліч о пліч з людиною не один рік ми стаємо свідками життєвих історій колег, які діляться про своє сокровенне, дізнаємося про їх сім'ю, друзів, погляди, уподобання, бачимо їх відношення до роботи. Записи спогадів про бібліотеку демонстрували усе багатство здібностей її працівників виражати свої думки.

Досліджуючи історію книгозбірні методом усної історії були встановлено цікаві моменти із життя бібліотеки та бібліотекарів. Становлення та плідний розвиток бібліотеки впродовж десятиліть відбувався завдяки професіоналізму, відповідальності, а головне – любові до своєї справи працівників бібліотеки багатьох поколінь.

Службова кореспонденція, яка збереглася у бібліотеці, додала можливість зібрати важливу інформацію з історії бібліотеки та її працівників:

про співпрацю з різними установами, дружні стосунки з бібліотеками та бібліотекарями, джерела комплектування та інші матеріали.

Старі фото працівників бібліотеки (робочі та сімейні) – це теж історія, на яких залишився відбиток якихось історичних подій, наприклад, створення нових приміщень бібліотеки [3], проведення заходів, ювілеї працівників, навіть чиїсь думки, що приховалися у відкритих поглядах із світлин. Фото, які зберігаються у бібліотеці та систематизовані у фотоальбоми – речові спогади, пам'ять про бібліотекарів, своєрідна ілюстрація родоvodu бібліотеки.

Використовуючи сучасні цифрові та комп'ютерні технології, бібліотекарі сьогодення активно ілюструють свою діяльність: створюються електронні архіви фотодокументів, блоги, флеш-альбоми, презентації, світлини про роботу бібліотеки виставляються на сайті бібліотеки. Прагнучи залишити нащадкам яскраве уявлення про свою діяльність, формуються фотоальбоми, фотоматеріали розміщуються у щорічних звітах, які за «Переліком типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» передаються на зберігання до

обласного архіву.

Дослідження історії бібліотеки, безумовно, сприяє процесу збору та обробки усних джерел, а головне, надає можливість зберегти частину народної пам'яті у процесі накопичення матеріалів для подальших досліджень історії, як окремої бібліотеки, так і бібліотечної справи загалом.

У подальших планах бібліотеки: вивчати історію книгозбірні, залучати до написання спогадів ветеранів бібліотеки, викладачів та студентів, навчити молодих бібліотекарів аналізувати діяльність бібліотеки, висвітлювати її роботу на сторінках періодичних видань, зберігати фотодокументи та інші матеріали про людей, передавати звіти та інші документи до архівних установ [8, с.7]. Саме молоді бібліотекарі, які безпосередньо долучившись до відтворення історичного минулого своєї бібліотеки, зможуть зробити помітний внесок у розвиток бібліотеки, бібліотечної справи, продемонструвати свою значимість та відчути себе повноцінним членом суспільства.

Наша бібліотека і надалі поглиблюватиме знання про бібліотечний персонал та читачів, з повагою розповідатиме про людей, які творили і творять сьогодні історію освітянської книгозбірні.

Сторінки історії

Історія найстарішого університету Вінниці бере початок з 1912 року, коли на бузьких берегах уперше відчинив двері учительський інститут. Це сталося на зорі нової хвилі відродження освіти на селі, й водночас, у тривожний період передчуття революцій і воєн.

Окремою гордістю вінничан є те, що відкриття учительського інституту – не спущена згори вказівка, а натхненна ініціатива жителів міста, які довго виношували думку відкрити свою кузню освітніх кадрів для розквіту й відродження духовного рівня Поділля, фактично самого серця України. Про це знаходимо численні архівні відомості записів засідань міської думи початку ХХ століття. Саме тоді нагальна була потреба у вчительських кадрах.

Наказ Міністерства народної освіти Російської імперії про створення у місті Вінниці Учительського інституту був виданий 5 червня 1912 р. І вже з 1 липня 1912 р. міністром народної освіти Російської імперії дозволено відкрити Учительський інститут, що пропонував 3-річне навчання та готував вчителів для міських і повітових училищ. Інститут було засновано на загальних засадах без поділу на відділення та факультети. Урочисте відкриття інституту відбулося 14 вересня 1912 р.

В основу діяльності навчального закладу було покладено «Положення про учительські інститути 1872 р.» та «Правила Московського учительського інституту 1911 р.» [9, с.13].

Керівництво роботою з облаштування інституту було покладено на директора чоловічої гімназії П.О. Адрианова. Все починалося з ентузіазму й тісного затишку. Для приміщення інституту виділено невеликий двоповерховий корпус на Олександрійському проспекті, побудований за проектом архітектора Г.Г. Артинова (нині одне з приміщень будівельного технікуму на проспекті Коцюбинського).

Будівля інституту була розташована у гамірному місці – вулиця вела з міста на вокзал. Опалення було місцевим (голландські печі). Денне освітлення відповідало тодішнім нормам, а вечірнє було досить слабким, на перших порах забезпечувалося гасовими лампами (електричне освітлення з'явилося у 1913 р.) [9, с.14].

Приміщення учительського інституту, як і садиба загалом, було невеликим, але на початковому етапі задовольняло потреби вихованців. Заклад не мав достатньо коштів для нормального забезпечення функціонування інституту.

Перших 4-х тис. карбованців, виділених з місцевого бюджету, ледве вистачило на обладнання класних кімнат. Це були дві світлі, зручні кім-

Перша будівля учительського інституту

нати на 30-35 осіб. Тут стояли парти, кафедра, дошка, була ікона, географічні карти, навчальні таблиці і, звичайно, книги, які були необхідні для навчального процесу. На першому поверсі розташовувалися кабінет директора, вчительська та бібліотека. На другому поверсі знаходилася актова зала, квартири для директора та економа. У підвальному поверсі були приміщення для нижчих служителів.

Директором інституту був призначений випускник Московської духовної академії, статський радник, кандидат богослов'я М.Д. Запольський, який обіймав цю посаду до 1922 р. Директор був головою педагогічної ради і відповідав за навчально-виховну, адміністративну і господарську діяльність. Педагогічна рада виконувала також і управлінські функції, піклуючись про розвиток матеріальної бази, навчально-методичного

та наукового забезпечення навчального закладу. Загальне фінансування інституту становило 30 тис. руб щорічно.

У відповідності до існуючих вимог Міністерства народної освіти Російської імперії, до складу Вінницького вчительського інституту входила бібліотека, фонд якої повинен був складатися з учнівської та фундаментальної частини [13, с.53]. На педагогічній раді розглядалися і питання стосовно бібліотеки, зокрема, придбання книг та їх збереження. Вінницький вчительський інститут відіграв ключову роль у тому, що освіта на Поділлі відділилася від церковної й стала самостійною галуззю.

Заклад поступово виростав від маленької навчальної кімнати з дошкою, кафедрою, іконою й жмутком географічних карт – до сучасного науково-інформаційного центру. Змі-

нюючи назви й адреси навчальних корпусів, Вінницький державний педагогічний університет зростав і міцнів, зростала і освітянська книгозбірня. В усі часи бібліотека при навчальному закладі завжди була і залишається його важливою та потрібною складовою.

Назва бібліотеки багаторазово змінювалася у зв'язку з реорганізацією навчального закладу : 1920 р. – бібліотека інституту народної освіти, 1930 р. – бібліотека інституту соціального виховання, 1933 р. – бібліотека педагогічного інституту. Сучасна назва – з 1998 р.

Становлення бібліотеки пов'язане з історією університету. Датою заснування бібліотеки вважається 1913 р. – рік після відкриття учительського інституту. Головним завданням бібліотеки було забезпечення відповідною літературою професійної діяльності викладачів та майбутніх освітян. Книгозбірня складалася з двох частин: фундаментальної бібліотеки, яка обслуговувала викладачів та наукові пошуки студентів та учнівської бібліотеки, що обслуговувала навчальні запити студентів.

На початку ХХ століття виникла потреба у кваліфікованих бібліотечних кадрах, актуальним стало питання визнання бібліотекознавства як науки та створення в країні системи бібліотек.

Справою всенародного та державного значення було запровадження у бібліотечну галузь засад професіоналізму, наукового підходу, правової захищеності та гідного соціального статусу для кваліфікованих спеціалістів.

До професії бібліотекаря на початку минулого століття існували такі

вимоги як наявність вищої або спеціальної бібліотечної освіти, володіння іноземними мовами. Бібліотекарів-фахівців не вистачало, обов'язки бібліотекарів виконували люди, хоча і освічені, але, на жаль, випадкові, без спеціальної бібліотечної освіти. Через відсутність кваліфікованих кадрів, книгозбірнями при навчальних закладах опікувалися частіше викладачі, які не зналися на бібліотечній справі, виконували швидше технічні функції – опрацювання, зберігання та видачу книг, вважали, що бібліотекою має користуватися обмежена кількість науковців, викладачів та студентів. Платня у працівників бібліотек була дуже низька, що також не сприяло фаховому удосконаленню працівників і залученню професійно підготовлених спеціалістів до виконання бібліотечних обов'язків.

Велика увага приділялася вивченню такої дисципліни як Закон Божий. Весь виховний процес здійснювався у релігійному дусі та вірності монархії.

Навчання проводилося лише російською мовою. Випускник, який закінчував учительський інститут, міг викладати будь-який предмет.

Фонди бібліотек склалися з періодичних видань і книг, які допускалися вченим комітетом Міністерства народної освіти, якщо був дозвіл інспектора. Організація та перші кроки становлення бібліотеки Вінницького учительського інституту, формування її книжкового фонду знаходилося у складному стані, як і самого інституту.

Проте, відсутність регулярного фінансування, планомірності у комплектуванні, початок становлення власне самого учительського інституту як нового закладу негативно впливало на формування бібліотеки, кількісний та

якісний склад фонду. У зв'язку з цим стан бібліотеки, включаючи якість та організацію фондів, охоплення читачів, рівень впливу на викладачів та студентів, був дуже низьким.

Закономірним є те, що виконання основної функції бібліотеки протягом всього періоду існування тісно пов'язувалося із освітньою функцією інституту. Головним завданням книгозбірні було забезпечення відповідною літературою професійної та самоосвітньої діяльності викладачів та майбутніх освітян.

З цією метою перші бібліотекарі, обов'язки яких виконували викладачі та випускники інституту, брали участь у формуванні фонду, здійснювали інформаційну діяльність, обліковували фонд, створювали каталоги (списки книг), організовували масові заходи на допомогу вихованню студентів, видавали книги для навчання, здійснювали керівництво читанням, несли відповідальність за збереження фонду.

Директор учительського інституту визначав конкретні розміри та порядок фінансування, у т. ч. і бібліотеки. Питання діяльності бібліотеки, рішення про придбання тієї чи іншої книги, самостійно вирішувала педагогічна рада інституту, до якої входив і бібліотекар. Бібліотеки навчальних закладів мали комплектуватися за каталогами літератури, дозволеними Міністерством народної освіти. Однак, остаточне прийняття рішення про оплату рахунків приймали чиновники міністерства.

Попри увагу до бібліотеки, фінансування було недостатнім, фонди освітянської бібліотеки поповнювалися епізодично. Основні кошти на формування бібліотечного фонду та

самі книги надходили від студентів та викладачів, також це були подарунки священиків, учителів, поміщиків.

Укупі з вікопомними віхами творення державності, коли у Вінниці консолідувалися уряд Української народної республіки, секретаріат Української центральної ради розробив програму українізації. Саме тоді у Вінницькому вчительському інституті розпочалося викладання історії, української мови й літератури.

Національних учительських кадрів не вистачало, освітяни гинули від куль, голоду, пошестей. На перешкоді українізації стало жорстке і довготривале протистояння між більшовиками і учасниками національно-визвольного руху в Україні.

У житті інституту у передвоєнне десятиріччя було чимало складного, тривожного та трагічного. Та все ж колектив Вінницького педінституту у тих складних умовах продовжував роботу, прагнув готувати кваліфікованих спеціалістів вчителів. Таким чином, події, які відбувалися в країні, безпосередньо впливали на роботу Вінницького навчального закладу та її бібліотеки.

Далі були важкі роки репресій і переслідувань, та попри це при нашому університеті постійно концентрувалися прогресивні діячі – науковці, письменники, педагоги – ті, хто зберігав і примножував українське, народне, вічне. В умовах гонінь, голодомору, а згодом – і воєнного лихоліття в інституті вчилися й працювали світочі: Михайло Стельмах, Кузьма Гриб, Григорій Кочур, Олександр Левада, Юрій Назаренко.

Під час фашистської окупації навчальний корпус інституту було спалено, пограбовано устаткування ла-

бораторій і кабінетів, фонд бібліотеки був розграбований і знищений. Від 1944 р. розпочалися довгі тяжкі роки відбудови з руїн, коли в запилених солдатських шинелях викладачі й студенти повернулися до спорожнених аудиторій, де замість спалених наочних посібників була нестримна жага вчитися, знати, учити... Після відновлення навчання, відновилася робота інститутської бібліотеки.

Роботу доводилося починати у важких умовах, приміщення вимагало ремонту, не було меблів, обладнання. Студенти і викладачі, виявляючи наполегливість і витримку, на ентузіазмі, власними руками, день за днем відбудовували інститут та бібліотеку. Книги до фонду бібліотеки надходили з усіх регіонів країни як пожертви. Виділяли їх й уцілілі бібліотеки міста.

Роботу з відновлення діяльності інститутської бібліотеки у складні повоєнні роки очолила бібліотекар Домбровська Ольга Іванівна (її батько завідував кадрами в інституті). Ольгою Іванівною було проведено облік збереженого фонду, розставлено книги за розділами. Саме нею зроблений перший запис в інвентарній книзі – це була книга Я. А. Коменського «Велика дидактика».

У післявоєнні роки почався період активного розвитку бібліотеки: змінилася структура, збільшився штат, регулярно поповнювався фонд.

Викладацько-професорський склад інституту докладав чималих зусиль до формування фонду бібліотеки, багато книг передавали з домашніх бібліотек. До фонду бібліотеки були передані книги з Вінницької обласної колегії адвокатів, надходили книги від фізичних осіб з власних бібліотек. Так відомо, що інженер-механік Цвігун І.І.

(про що свідчить екслібрис на книгах, наявних у фонді бібліотеки) передав до бібліотеки енциклопедію Брокгауза і Ефрона та ряд цінних наукових видань.

На початку 50-х років фонд нараховував 50 тис. видань. Працювали абонемент та читальна зала на 110 місць.

У період 60-80 років відбувалося активне відродження навчального закладу та інститутської бібліотеки. Значна увага приділялася формуванню фонду книгозбірні, покращенню організації довідкового апарату, модернізації матеріально-технічної бази, розширенню структури закладу.

За цей період значно розширилася площа бібліотеки. Із цокольного приміщення читальну залу було переведено на 2-й поверх. На місці колишньої читальної зали розпочалося формування відділу книгозберігання.

70-ті роки ХХ ст. в інститутській бібліотеці пройшли під гаслами 100-річчя від дня народження В.І. Леніна, 150-річчя від дня народження Ф. Енгельса, втілення в життя рішень ХХІV та ХХV з'їздів КПРС.

Працівники бібліотеки спільно з кафедрами проводили різноманітні заходи, організовували виставки про роль В.І. Леніна у розвитку фізики, астрономії, мови, літератури, мистецтва. Серед виставок: «В.І. Ленін і Україна», «В.І. Ленін і народна освіта на Україні» та інші [12, с.69].

У 1971 р. у зв'язку з нестачею на Вінниччині вчителів історії було відновлено набір на історичний факультет. У радянські часи історичний факультет був важливою «кузнею партійних кадрів», а студенти-історики в усі часи свого існування – активні читачі наукової бібліотеки, зокрема,

читальної зали суспільно-політичних наук, пізніше – загальної читальної зали, де зосереджувалися видання історичної тематики.

Підвищенню рівня роботи бібліотеки сприяли певні зміни у бібліотечних технологіях та наукова організація праці. За велінням часу створювалася дворівнева система обслуговування читачів, змінювалася структура бібліотеки, організовувалися нові сектори, спеціалізовані читальні зали, частина фонду передавалася у кабінети при факультетах. Зміни супроводжувалися розробкою нових схем планування та звітів, нової регламентуючої документації.

Бібліотека педінституту у своїй роботі керувалася Постановами ЦК КПРС «Про підвищення ролі бібліотек у комуністичному вихованні трудящих і науково-технічному прогресі» (1974 р.), «Про подальше покращення ідеологічної, політико-виховної роботи» (1979 р.), рішеннями Пленумів ЦК КПРС з питань розвитку культури та розпорядженнями Міністерства культури та Міністерства освіти УРСР, наказами та розпорядженнями інституту.

Важливою складовою внутрішнього життя бібліотеки, попри офіційний заполітизований характер її діяльності, було захоплення вільнодумною літературою. Дух «шестидесятництва» проникав у настрої бібліотечних працівників.

У січні 1975 р. створено Вінницьке обласне відділення Всесоюзного добровільного товариства любителів книги. Його правління очолив доктор історичних наук, професор Вінницького педагогічного інституту І.Г. Шульга. Бібліотека активно співпрацювала з товариством.

У той час в читальних залах відді-

лу обслуговування працювали молоді спеціалісти: випускники Київського інституту культури – Пелимська Світлана Іванівна (Масленікова), Соколова Валентина Іллівна (пізніше головний методист методичного об'єднання бібліотек ВНЗ м. Вінниці), випускниця філологічного факультету Вінницького педінституту – Ахтьоркіна Ірина Василівна.

З 1977 р. в Україні стала обов'язковою середня освіта. Велика увага приділялася підготовці учительських кадрів, підвищувався престиж педагогічних навчальних закладів та професії вчителя. Випускники шкіл мріяли стати вчителями, помітно зріс конкурс на вступ до інституту, збільшився контингент студентів. Закономірно, зросла і кількість читачів бібліотеки педінституту. Велике значення у цей період приділялося формуванню фонду бібліотеки, книгозабезпеченості навчального процесу. Бібліотека даного періоду характерна великими чергами, тісністю приміщень та горою підручників у вигляді криниць («колодців») на абонементі.

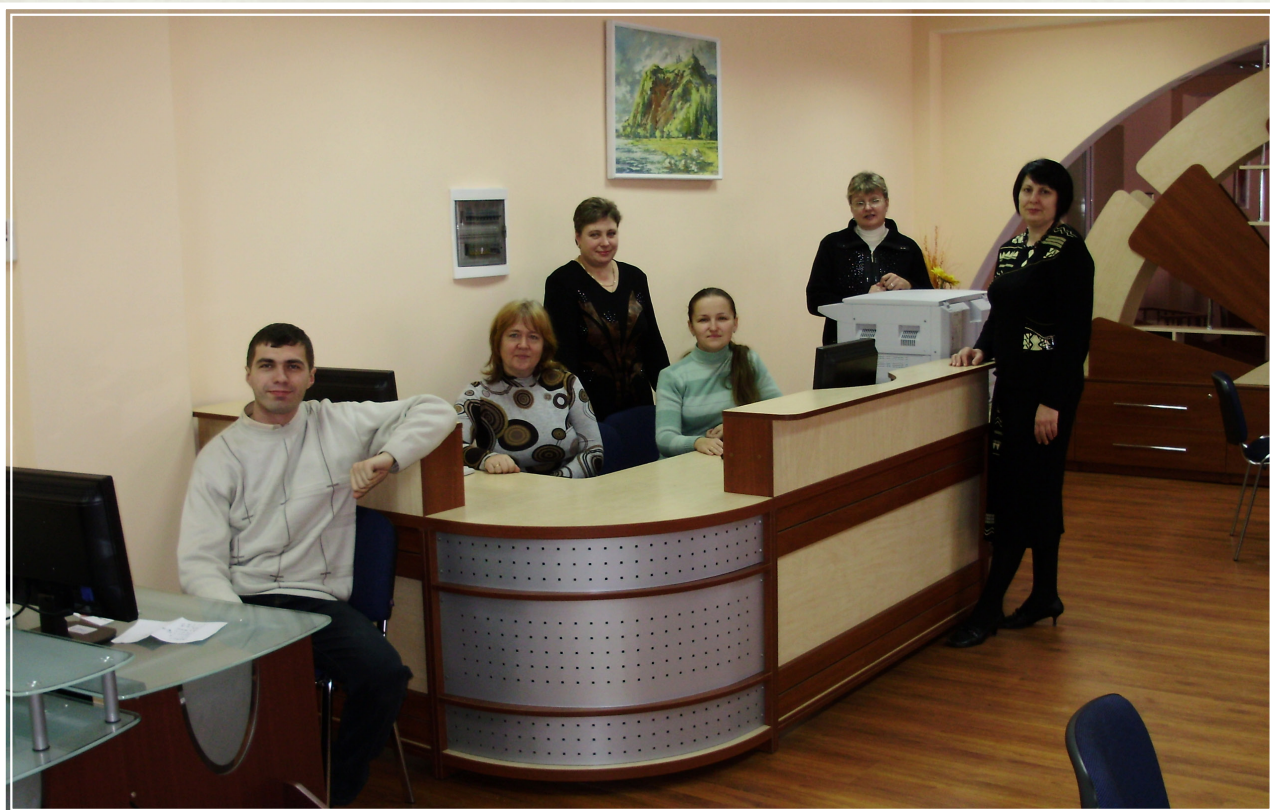
У 1987 р. частина відділів бібліотеки перемістилася у новий корпус № 3, де розташувалися відділи: довідково-бібліографічний з кімнатою каталогів, відділ обслуговування навчально-методичною літературою (абонемент та читальна зала навчально-методичної літератури, читальна зала періодичних видань), відділ комплектування та наукової обробки літератури. Відбулася реорганізація традиційних систем обслуговування, виділення нових підрозділів, секторів. Виокремлено два відділи обслуговування: навчально-методичною літературою та науково-популярною і художньою літературою.

З 2004 р. у бібліотеці розпочався процес комп'ютеризації, придбано ліцензійну АБІС ІРБІС. З ме-

тою організації та функціонування електронної бібліотеки організовано відділ комп'ютеризації та експлуатаційно-технічного обслуговування бібліотечних процесів, сьогодні – відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів.

Важливою подією в житті університету та бібліотеки було відкриття у 2009 р. зали електронної інформації на 38 автоматизованих робочих місць з доступом до локальної та всесвітньої мережі Інтернет, 2013 р. – читальної електронної зали на 48 автоматизованих робочих місць.

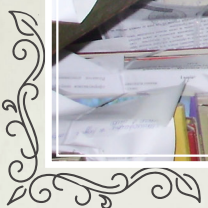

А згодом – відбудова фондосховища (01.07.2013 р.). Про таке лише мріяли протягом багатьох років. На місці бувшої старої їдальні, останнім часом хімічних лабораторії було створено фондосховище з переходом до

бібліотеки. Майже за тиждень завдяки вдалій логістиці та згуртованій праці колективу з непристосованого аварійного підвального приміщення було перевезено майже 200 тис примірників книг основного фонду.

Вічний трудівник - Бібліотекар

*В центрі уваги хай буде вічний трудівник -
Бібліотекар
І. Дзюба*

Бібліотека - важлива ланка людської цивілізації. Люди цієї професії невіддільні від цивілізаційного процесу і мають вагомі підстави для самоповаги.

Тому і розкажемо про бібліотекарів, які внесли внесок у розбудову освітянської книгозбірні, хтось помітний, а хтось не дуже, якийсь дрібний, до прикладу - технічне опрацювання документів. Але саме з таких дрібниць і складається робота бібліотеки. Враховуючи підставу для самоповаги, розповімо про себе. Бо як говорив відомий Козьма Прутков: «Що скажуть про тебе інші, коли ти сам про себе нічого сказати не можеш?».

Зазначу, що історія університетської бібліотеки - це доля людей, відданих книзі, справі освіти і виховання студентської молоді, сприяння науковим відкриттям і підтримка творчих особистостей, це життя кожного бібліотекаря, а будь-яке життя має свій неоціненний інтерес, бо життя кожної окремої людини - це життя її народу, його традицій, це життя та розвиток колективу, в якому людина працювала та працює. Зрозуміло, що

запорукою виконання книгозбірнею своїх завдань, протягом усього періоду існування, завжди були її кадри. Адже не приміщення і навіть не цінні фонди роблять історію бібліотеки, а саме люди творили і творять її. Багато грамотних, розумних, творчих людей працювало над розбудовою університетської бібліотеки. І кожен з них залишив якийсь свій помітний слід в її історії [7].

Глобальні зміни у світі, реформування освіти, кардинально відобразилися і на професійній свідомості бібліотекарів закладів вищої освіти. Вони оволодівають навиками роботи з телекомунікаційними інструментами, швидко та адекватно реагують на зміни в інформаційних потребах користувачів, удосконалюють форми обслуговування, надають якісне інформаційне консультування, розширюють спектр бібліотечно-інформаційних послуг, вивчають нові технології, самі навчають користувачів інформаційної культури та комп'ютерної грамотності. Впроваджують передовий бібліотечний досвід. Бібліотеки закладів вищої освіти перетворилися на інформаційні центри, а бібліотечні

працівники – це інформаційні навігатори, професіонали, експерти у пошуку інформації.

Від технічного працівника, який знайшов та видав книгу, бібліотекарі перетворилися в наукового працівника, змінився створений у суспільстві негативний стереотип у відношенні до професії бібліотекаря [5].

Протягом всієї історії бібліотеки до храму знань та науки приходили завзяті люди, ентузіасти своєї справи, щоб забезпечити студентів та викладачів літературою, зберегти фонд для наступних поколінь та продовжи-

ти славну працю на розвиток освітньої бібліотеки. Багато грамотних, розумних, творчих людей працювало над розбудовою університетської бібліотеки. І кожен з них залишив якийсь свій помітний слід в історії бібліотеки.

Становлення та плідний розвиток бібліотеки впродовж десятиліть відбувався завдяки професіоналізму, відповідальності, а головне – любові до своєї справи працівників бібліотеки багатьох поколінь, що дозволяло справлятися з труднощами у складні часи.

**Колектив бібліотеки 1970-року, завідувачка бібліотеки Псенюк Д.І.
(четверта праворуч)**

Вагомий внесок у розбудову університетської бібліотеки та у формування позитивного іміджу бібліотеки та власне бібліотекаря внесли ветерани бібліотечної справи: Шелягова З.М., Янківська Г.П., Псенюк Д.І., Бородавка О.М., Іщук Н.Ф., Кравець Н.С., Шаповал Л.П., Бойван О.В., Радер Н.І., Шпильова Н.М., Бондар Г.П., Медведєва С.І., Пелимська С.І., Жовмір В.І., Сіроштан В.Г. та багато інших, відданих служінню бібліотеці. Їхній історичний досвід – то наша спадщина.

Упродовж багатьох років діяльність освітянської книгозбірні забезпечували віддані бібліотеці люди, професіонали своєї справи, серед яких – Михальчук Л.І., Марченко М.В., Дудіна А.І., Іванчук В.О., Руцька В.Є., Зарванська І.В., Волошина Л.В., Мірохіна Т. В., Баланюк Т.М., Федорук Б.І., Білоус В.С. та інші.

Доводиться констатувати, що через кадрову проблему в країні у бібліотеці працювали люди без бібліотечної освіти. Але, завдяки наставництву старших поколінь бібліотекарів, вони на практиці навчалися основам бібліотечної професії, переймали досвід і знання своїх колег-бібліотекарів та забезпечували важливі ділянки роботи університетської бібліотеки.

Студенти, випускники багатьох поколінь університету, особливо філологічного факультету (нині факультету філології й журналістики ім. М. Стельмаха) внесли вагомий внесок у розбудову бібліотеки педагогічного університету. Через постійний дефіцит бібліотечних кадрів в усі часи саме філологи завжди були тим потенційним кадровим ресурсом, з якого згодом виходили справжні бібліотекарі-професіонали, які безпосередньо, на практиці здобували бібліотечну кваліфікацію та на високому професійному рівні виконували свої посадові обов'язки. Саме випускники філологічного факультету часто залишалися працювати бібліотекарями у навчальному закладі, педагогічна освіта була прирівняна до відповідного (бібліотечного) напрямку освіти.

Серед працівників бібліотеки – випускники університету, вчителі, які згодом перекваліфікувалися, та обрали своєю професією бібліотечну справу, здобули другу вищу бібліотечну освіту, присвятили своє життя освітянській книгозбірні – Радер Н.І., Оленевич М.К., Гриневська Н.В., Поліщук Н.І., Грищук Т.М., Кудраш Т.В., Будякіна А.В., Мельнікова Л.М., Шилько Н.Ф., Киричок Л.О., Чернелівська Т.М., Беринда В.М., П'ятак О.А. та багато інших, всі вони здійснили та продовжують здійснювати помітний внесок у розбудову освітянської книгозбірні.

Бібліотекарі – талановиті люди, окрім виконання своїх професійних обов'язків, ще й майстрині з «золотими руками». Вони представляють свої творчі роботи на бібліотечних та загально університетських заходах. Так до чергового ювілею бібліотеки на виставці «Таїна жіночого таланту», у розділі «Золоті руки нашого відділу» вперше були представлені творчі роботи працівників відділу обслуговування навчально-методичною літе-

ратурою – Єрмакової В.Л. (вироби із бісеру) та Мельнікової Л.М. (вишивка). Серед виробів майстринь бібліотеки, презентованих на заходах – вишивки О.М. Тукало, Л.М. Мельнікової, Н.І. Доніної.

Працівники бібліотеки традиційно беруть активну участь у Днях народознавства, на яких презентують свої вироби. Єрмакова В.Л. проводить для студентів майстер-класи з бісероплетіння. З мистецтвом декупажу ознайомила колектив бібліотеки та провела майстер-клас О. М. Тукало, плетіння з паперу – Кузнецова Т. А. та Стопа І. О.

Спільно з університетом бібліотека долучається до загальноміських заходів – День міста, День Європи, організовує книжкові виставки, виставки виробів бібліотекарів «Натхненний бібліотекар», проводить майстер-класи.

Яскраві спогади залишила в історії бібліотеки ціла когорта молодих

працівників: Безкоровайна І.В., Скомаровська К.І., Волошина Н.Б., Киричок Л.О., Кудраш Т.В., Стороженко Т.І.,

Мельнікова Л.М., Рисинець А.І., Кирик О.І. та інших, які були надійним потужним кадровим ресурсом, на яких бібліотека поклала надії на майбутнє. Однак, через відсутність відповідної спеціальної освіти та у зв'язку з оптимізацією, з метою економного та раціонального використання бюджетних коштів у 2016-2017 рр. були внесені зміни до штатного розпису та проведено процедуру скорочення ставок бібліотеки.

Нині багато з колишніх працівників бібліотеки Вінницького педуніверситету здобули другу вищу бібліотечну освіту та працює у різних бібліотеках міста, у т. ч. і у ВОУНБ ім. К.А. Тімірязєва.

З великою повагою згадуєш працівників бібліотеки Вінницького педуніверситету, хто найкращі роки свого життя віддали служінню бібліотеці.

Хай вибачають ті, кого не згадали, кого може недооцінили. Безумовно, глибокої пошани заслуговують люди, які все своє життя пов'язали з книгою та з бібліотекою. Всю свою енергію та душу віддають улюбленій роботі кращі її працівники, які організовують персонал на виконання основної місії бібліотеки вищого навчального закладу, це – «наші перші скрипки».

Бібліотечне покликання – це коли читачі та книги стають твоїм життям. Шанобливо схиляємося перед ними за лицарську відданість покликанню бібліотечної професії.

Команда небайдужих або «наші перші скрипки»

Керівники бібліотеки

Архівні документи свідчать, що обов'язки першого бібліотекаря Вінницького учительського інституту були покладені на вчителя історії та географії П. В. Гришкова (1886-?) [1].

Полієвкт Василісович Гришков народився 9 січня 1886 р. у сім'ї священика, був православної віри. У 1910 р. закінчив курс наук історико-філологічного факультету Імператорського Харківського університету. З 1 вересня 1910 р. за розпорядженням Головного управління Київського на-

вчального округу був допущений до виконання обов'язків наставника історії і географії у Велико-Сорочинській учительській семінарії ім. М.В. Гоголя у Миргородському повіті Полтавської губернії. Завдяки наполегливій праці і відповідальному ставленню до своїх обов'язків він обіймав високі посади у цьому навчальному закладі. Про це свідчить призначення П.В. Гришкова керівником занять з історії на тимчасових педагогічних курсах для вчителів початкових училищ Полтавської губернії, що проводились у Велико-Сорочинській гімназії. Після закінчення Харківського університету працював у Сорочинській учительській семінарії.

1912 р. був запрошений на таку ж посаду до Вінницької учительської семінарії. І, нарешті, за пропозицією Управляючого Київським навчальним округом від 2 серпня 1912 р., переведений на посаду вчителя історії і географії до Вінницького учительського інституту з 1 вересня 1912 р. В листі директора учительського інституту М.Д. Запольського зазначалося: «Маю честь повідомити Вам, що розпорядженням Пана Попечителя Київського навчального округу від 1 серпня 1912 р. Ви призначені на місце викладача історії і географії ввіреного мені інституту». П.В. Гришков був класним керівником 1-го класу,

вважався цінним працівником, часто виконував обов'язки директора інституту (під час відпустки та звільнення директора інституту М.Д. Запольського). П.В. Гришков чимало дав вихованцям учительського закладу не лише у плані вивчення історії, а й в розумінні життя і педагогічної майстерності.

Про високий рівень освіченості і майстерності П.В. Гришкова свідчить той факт, що з його призначенням до Вінниці на адресу дирекції Вінницького учительського інституту почали надходити листи з проханням надати викладачеві можливість проводити заняття і в інших навчальних закладах міста – реальному училищі, приватній жіночій гімназії, комерційному училищі тощо. Ці дані свідчать про те, що Вінницький учительський інститут був на той час фактично єдиним джерелом постачання кваліфікованих викладацьких кадрів для училищ та шкіл міста. Втім, за наказом попечителя Київського навчального округу від 1 вересня 1917 р., П.В. Гришкова призначено вчителем історії та географії до Савранської гімназії (Балтський повіт), згодом у 31 рік він став директором гімназії, посада якого давала можливість отримання особистого дворянства.

З 1 вересня 1917 р., після від'їзду П.В. Гришкова, функцію бібліотекаря освітянської книгозбірні певний час виконував вчитель співів **Микола Олексійович Соколов** [13, с. 55]. М.О. Соколов навчав слухачів хорового співу, був секретарем педагогічної ради та виконував обов'язки економа [9, с. 18].

Напередодні Другої світової війни фонд інститутської бібліотеки нараховував понад 100 тис. примірників, читачів обслуговували на абонементі

та в читальній залі на 50 місць.

Роботу бібліотеки забезпечували шість спеціалістів. Очолював колектив бібліотеки **П. Я. (Павло) Чупира**.

Завідувачами бібліотеки у 1950-70-ті роки були **Четверик Лідія Михайлівна**, **Шелягова Зінаїда Михайлівна** (працювала завідувачем бібліотеки, потім – бібліотекарем, померла 17.03.2008 р.).

У 1970-ті роки очолювала бібліотеку **Ганна Павлівна Янківська**, яка розпочала працювати на посаді завідувача бібліотеки за діяльності ректора І.П. Грущенка і виконувала ці обов'язки до 1977 р.

Дружні особисті стосунки Ганни Павлівни з родиною ректора позитивно впливали і на ставлення ректорату до бібліотеки. Бібліотечні проблеми вирішувалися легко, ректор завжди йшов назустріч завідувачу бібліотеки.

Любов, повага та справедливість панувала і у сім'ї Ганни Павлівни. Разом з чоловіком – кадровим офіцером (полковником) виховували сина та доньку у суворій дисципліні,

привчали до самостійності. Виховали достойних дітей, якими можна пишатися. Донька, Світлана Михайлівна Василюк, випускниця історичного факультету Вінницького Державного педагогічного інституту ім. М. Островського, який закінчила з відзнакою у 1979 р., нині директор департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Вінницької ОДА, нагороджена Орденом Княгині Ольги III ступеня.

Світлана Михайлівна згадує: «Мама нас контролювала, вчила, давала поради. Але мама, незважаючи на свою м'якість, могла одним поглядом примусити мене щось змінити, зробити якісь серйозні висновки. Усе це разом навчило мене не плисти за течією, а приймати самостійні рішення. В нашій сім'ї все взаємодоповнювалось: суворість батька, ліричність мами, релігійність бабусі... Мама померла, коли мені було 18 років. Я ніяк не могла цього усвідомити, не могла зрозуміти, що моя мама – красуня, розумниця, людина енергійна і ще дуже молода, – померла. Я тоді навчалася на другому курсі педінституту».

Ганна Павлівна після тяжкої хвороби пішла у вічність зовсім молодою. Про Янківську Г.П. (з комсомольських діячів, з великим досвідом роботи в обласній дитячій бібліотеці імені І. Франка) колеги згадують як про справедливого та вимогливого керівника. Вродлива, статна жінка, завжди підтягнута, з гарною модною на той час зачіскою, розумна і енергійна людина. Від бібліотекарів відділу обслуговування Ганна Павлівна вимагала бути окрасою бібліотеки, звертати увагу на свій зовнішній вигляд. Чудовий організатор масових заходів, Янківська Г.П. велику увагу приділяла культур-

но-просвітницькій роботі бібліотеки. На заходи, які проводила інститутська бібліотека (часто захід вела сама Ганна Павлівна), приходили гості з міста. Слід сказати, що заходи, які вона проводила, були настільки цікаві й незвичайні, що їх відвідувало навіть міське керівництво.

Сама Ганна Павлівна – жінка надзвичайно енергійна, яскрава – раніше працювала в обласній дитячій бібліотеці і займалася саме цією роботою. Ганна Павлівна завжди стверджувала, що на роботі, якою ми повсякденно займаємось, мало хто розуміється, а ось коли бібліотека проводить масовий захід – це бачать усі, це обличчя бібліотеки. Бібліотека була місцем змістовного відпочинку, цікавих зустрічей та культурних розваг.

Запам'яталися колективу заходи тих часів: «Вечір поезії для першокурсників; диспут на тему «У чому сенс життя?»; тематичний цикл оглядів-лекцій з мистецтва для студентів «не російських», як тоді казали, груп. В інституті навчалася молодь з Казахстану, Узбекистану, Таджикистану. Завдяки літературі з мистецтва бібліографічні огляди були настільки цікаві, що їх навіть вставляли в розклад занять.

А взагалі, працювати і тоді було нелегко. Колектив бібліотеки нараховував 30 чол., а читачів – дуже багато. Читальні зали працювали до 22-ї години ночі, з одним вихідним, а під час заочні сесії – і в неділю.

Але жили весело. Раз у місяць усім колективом збиралися за «накритим столом». Святкували дні народження, а насправді – це були своєрідні «капусники», бібліотекарі складали і співали частушки.

Наприклад, Ганна Павлівна, коли

хотіла похвалити чийсь роботу, завжди казала «Дуже!»: «Ну, дівчата, дуже, дуже!». Навіть якось на черговому бібліотечному заході заспівали: «Ми зтягнемось «потуже», щоб ви нам сказали «дуже». Ганна Павлівна вважала, що такі зустрічі за «накритим столом» об'єднують колектив, аргументуючи тим, що під час роботи ми часто помічаємо лише помилки одне одного, а на таких зустрічах розкриваються найкращі людські якості.

Дарували на цих «капусниках» подарунки, але з гумором. Так, хтось з іменинників одержував великий гарний пакунок, перев'язаний гарною стрічкою. Починав його розгортати, під ним – газета; далі – ще одна газета і так поки не знаходив маленьку соску-пустушку. Чи черговий іменинник отримував листівку з привітанням, а за подарунком, як у ній вказувалося, він повинен був піти в інше місце. Там він знову знаходив листівку з вказівкою, куди йти. Так і ходив іменинник бібліотекою, доки знову не повертався на своє робоче місце і помічав на столі під серветкою якусь смішну дрібничку, наприклад, брошуру про боротьбу з пияцтвом. Такі веселі посиденьки, започатковані Янківською Г.П., ще довго проходили у бібліотеці, і дотепер згадується цей гарний почин.

За діяльності Янківської Г.П. було розпочато видання бібліографічного покажчика наукових праць викладачів педагогічного інституту. Це видання було першим значним кроком до зібрання та систематичного упорядкування праць наукових працівників інституту. Перше видання «Бібліографічний покажчик наукових праць викладачів педагогічного інституту» (ротапринтне), де було зібрано публікації

наукових працівників педінституту станом на 1967 р., вийшло у 1970 р.

Видання бібліографічних покажчиків «Праці викладачів»

Роботу над випуском покажчиків розпочинали бібліографи Пшенична А.А., Шаповал Л.П., Кравець Н.С., пізніше Чернега К.В. Його випуск став традиційним. Наступні видання виходили у 1972, 1991, 2002, 2011, 2013 рр. Планується до випуску сьоме видання покажчика, який охоплює опубліковані праці професорсько-викладацького складу університету за 2012-2016 рр.

З 1977 р., після смерті Янківської Г.П., завідувачем бібліотеки стала **Псенюк Дар'я Іларіонівна** (15.01.1924-30.04.2012), яка раніше працювала завідувачем відділу обслуговування.

Псенюк Дар'я Іларіонівна – чарівна жінка, людина з м'яким характером, якій був притаманний демократичний стиль керівництва. Приймаючи будь-які рішення, вона часто радилася з працівниками, прислуховувалася до думок колективу. Вродлива струнка жінка, мудра, оптимістична людина, фахівець високого рівня, яка все своє трудове життя присвятила бібліотечній справі.

Дар'я Іларіонівна і на заслуженому відпочинку цікавилася новинами бібліотеки, брала участь у святкуванні ювілейних дат бібліотеки, частенько запрошувала та гостинно частувала колишніх колег бібліотекарів у себе дома.

Бойван Олена Василівна, з 1982 до 2006 рр. обіймала посаду завідувача, а потім директора бібліотеки (нар. 03.01.1949 р. в с. Гнатків, Томашпільського району Вінницької області у сім'ї селян-колгоспників).

Батько Гринчук В.Ф. працював у колгоспі на різних посадах: бригадир рільничої та будівельної бригад, тракторист, комірник, заступник директора з господарських справ, мати Гринчук Є.К., після народження сина, важко захворіла і за десять років була вже інвалідом II групи. Вона зуміла створити теплу, затишну та доброзичливу атмосферу в сім'ї.

Олена закінчила 8 класів Гнатківської школи на відмінно з похвальним листом. Навчалася із задоволенням, всі дисципліни давалися однаково легко. Ланкою, що зв'язала в єдине все краще школи і сім'ї стала бібліо-

тека. У бесідах з сільською бібліотекаркою Г.Д. Стаховою, чудовою людиною та прекрасним спеціалістом, викристалізувалося розуміння того, що бібліотечна справа може стати її життям.

Середню школу закінчила у 1966 р. та у цьому ж році вступила на бібліотечний факультет Харківського державного інституту культури. Навчатися було цікаво. Зі спеціальних дисциплін найбільш цікавий напрям – бібліографія. З липня 1970 року розпочала працювати у Вінницькій обласній науковій бібліотеці ім. К.А. Тімірязєва, з якою були пов'язані 9 років роботи.

Влилася в прекрасний, відданий своїй справі колектив «Тімірязєвки». Перша посада – черговий бібліограф у кімнаті каталогів, перший наставник – Бетхем Май'я Мойсеївна. Всі найкращі слова вдячності для неї, енциклопедично освіченої, по-материнськи доброзичливої і турботливої.

Посади, які обіймала в бібліотеці:
з 30.07.1970 – бібліограф;
з 01.08.1975 – старший бібліограф;
з 01.08.1980 – старший бібліотекар з наукової організації праці (НОТ).
У 1973 році вийшла заміж за Бойвана Анатолія Васильовича.

З 12 квітня 1982 р. О.В. Бойван приступила до роботи у бібліотеці Вінницького державного педагогічного інституту ім. М.О. Островського на посаді завідувача бібліотекою, занурилася у проблеми, турботи та радості колективу. У кожную справу вкладала серце, душу, знання, вміння – тільки так і вміла працювати.

Стиль керівництва директора відзначався суворою дисципліною, вимогливістю до підлеглих. Природа наділила щедро її всіма дарами – вродою, чуйністю, аналітичним розумом, мудрістю, чудовою пам'яттю. Мала особливий дар – концентрувати увагу на завданнях, що потребували негайного виконання, вміла поставити чітко завдання перед колективом та взяти безпосередню участь у його вирішенні.

Олена Василівна, як досвідчений фахівець і вмілий наставник, виховала не одне

покоління бібліотекарів та бібліографів.

За 29 років на посаді керівника зроблено багато для розбудови освітньої бібліотеки. Це і формування колективу однодумців, налагодження основних технологічних процесів, створення нових структурних підрозділів та засвоєння нових приміщень бібліотеки, впровадження комп'ютеризації у бібліотеці. Зміна структури бібліотеки, переїзд у новий корпус, впровадження нових технологій – все це випало на її долю.

Справжнім визнанням заслуг колективу, рівня роботи директора бібліотеки стало віднесення бібліотеки до першої групи з оплати праці керівних працівників і фахівців.

Бібліотека – це не лише її робота, а й розрада, сенс життя. Ця чарівна жінка є уособленням любові й вірності – сім'ї, друзям, бібліотечній професії. Виховала двох чудових дітей – Тетяну та Романа, виховує онуків, яких у неї п'ятеро.

Можна підбити «проміжний підсумок» її великого життєвого шляху, чверть віку якого припало на бібліотеку педуніверситету. Перебуваючи на

заслуженому відпочинку деякий час продовжувала працювати на громадських засадах. І сьогодні Олена Василівна Бойван цікавиться справами колективу та колег, бере активну участь у заходах бібліотеки. А ще, веде активний здоровий спосіб життя: займається спортом – йогами та тайською зарядкою, вирощує чудову городину, любить приготувати щось смачненьке, щоб пригостити своїх рідних та завжди радо запрошує на гостину своїх колег.

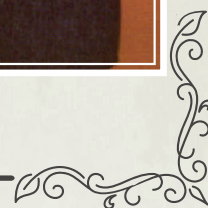
Довгий час заступником завідувача (директора) бібліотеки Бойван О.В. була **Бородавка Ольга Михайлівна** (29.04.1934 – 03.04.2001), яка більше 40 років працювала у бібліотеці та залишила помітний слід в її історії. Ольга Михайлівна народилася у м. Базалія Базалійського району Хмельницької області у сім'ї службовця. Після закінчення середньої школи у 1954 р. розпочала свою трудову діяльність бібліотекарем педінституту. У 1961 р. закінчила Тульчинське культосвітнє училище (бібліотечний факультет), 1962-1966 рр. навчалася у Харківському інституті культури, де здобула спе-

ціальність бібліотекаря-бібліографа вищої кваліфікації.

Бородавкою О.М. пройдено шлях від простого бібліотекаря до заступника директора бібліотеки. Знаючий спеціаліст, професіонал бібліотечної справи, організована, працююча та дисциплінована, вимагала сумлінного виконання посадових обов'язків та дотримання дисципліни від підлеглих. Велику увагу заступник приділяла нормуванню бібліотечних процесів.

І хоча доля їй випала нелегка – виховання сина, родинні проблеми, паралізований чоловік, – залишилася вона у нашій пам'яті завжди доглянута, із гарною зачіскою, на високих підборах (була невисокого зросту). А якою господинею була Ольга Михайлівна, які торти пекла, тістечка, які вироби вив'язувала!..

Хочеться відзначити, що у ті радянські часи, мабуть, всі бібліотекарі були гарними господинями. Знаходили час для своєї родини: створити заатишок, спекти щось, пригостити колег та поділитися смачним рецептом. І щоб якимось прикрасити себе, виглядати модним, бібліотекарі були справжніми рукодільницями – вміли в'язати, шити, вишивати. Великою популярністю серед читачів та особливо у бібліотекарів користувалися журнали «Крестьянка», «Работница», «Радянська жінка», пізніше «Бурда» та ін. Бібліотекарі вміло поєднували читання «для душі» і для роботи, підвищували свій фаховий рівень, здобували професійну освіту та навчали бібліотечній грамотності читачів.

Якраві постаті у становленні та розбудові бібліотеки

Бібліотекою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського гідно пройдено шлях у сто п'ять років. Запорукою виконання книгозбірнею своїх завдань протягом усього періоду існування завжди були її кадри, люди, які залишили свій слід у віковій історії. Адже не приміщення і навіть не цінні фонди роблять історію бібліотеки, а саме люди творили і творять її. Були випадкові працівники, які прийшли і пішли непоміченими. Інші на довгі роки залишилися у пам'яті колег.

Працею багатьох поколінь бібліотекарів досягнуто значних успіхів в інформаційному забезпеченні фахівців освітянської галузі, впровадженні новітніх технологій. Працівники бібліотеки проводили невтомну й подвижницьку працю, спрямовану на збереження писемної культури народу, відродження духовності, виховання молоді, забезпечення навчально-виховного та наукового процесів навчального закладу.

Значний внесок у розбудову освітянської книгозбірні здійснили працівники довідково-бібліографічного відділу. Кравець Н.С., Шаповал Л.П. – ветерани наукової бібліотеки, зробили вагомий внесок у формування довідково-бібліографічного апарату,

навчили не одне покоління бібліотечних працівників майстерності бібліографа.

Кравець Неля Степанівна (Панченко Неоніла Степанівна) (30.01.1941-02.12.2016) Народилася в с. Перемишляни Перемишлянського району Львівської області. Пізніше мешкала з родиною у м. Гнівані Вінницької обл.

З 1958 р. по 1960 р. навчалася в культосвітньому технікумі у м. Тульчин Вінницької області. Після

закінченні навчання, з 1960 р. по 1962 р. працювала завідувачем сільського клубу, а з 1962 р. по 1965 р. – завідувала сільською бібліотекою в с. Вітава Тиврівського району. З 1965 р. до 1967 р. працювала методистом районної бібліотеки для дорослих у м. Тиврові.

У 1967 р. Кравець Н. С. прийнята на посаду бібліотекаря у Вінницький педагогічний інститут ім. М. Островського. З вересня 1968 р. переведена на посаду старшого бібліотекаря. У 1970 р. закінчила заочне відділення Київського державного інституту культури за спеціальністю бібліотекар-бібліограф вищої кваліфікації. З 1978 р. Н. С. Кравець працювала на посаді завідувача відділу обслуговування, у 1983-2005 рр. завідувала довідково-бібліографічним відділом.

Присвятивши себе бібліотечній справі, Неля Степанівна була віддана їй протягом всієї трудової діяльності.

Їй притаманні компетентність і професіоналізм, принциповість та наполегливість у роботі, дисциплінованість, акуратність, вимогливість до себе і колег. Н. С. Кравець була активним наставником молодих колег, генератором нових інноваційних проектів та перспективних ідей у бібліографічній справі. Вона – автор-укладач ряду бібліографічних покажчиків. Неля Степанівна брала участь у конференціях, семінарах, нарадах, заходах з підвищення кваліфікації.

Неля Степанівна була справжньою «господинею бібліографії», у прямому значенні цього слова. Її педантична любов до порядку та чистоти робили відділ бібліографії найохайнішим, привабливим та затишним, а підвіконня в кімнаті каталогів вражало кількістю різнобарвних фіалок, таких не було ні в кого. Подивитися на цю красу приходив увесь інститут.

А яка вона була рукодільниця! Сама гарно в'язала, шила, вишивала, пекла смачні пироги. Неля Степанівна вміла все! Потрібно було – вона брала в руки молоток, щоб забити цвяхи, сама ремонтувала каталожні шухлядки, стільці, замінювала відпрацьовані лампочки. Перед нею було соромно бути незграбою, хотілося теж показати своє вміння.

Небайдужа, творча людина, артистична від природи, завжди брала активну участь у корпоративних заходах колективу, перевтілювалася у літературних персонажів, гарно співала українські пісні.

За професіоналізм, сумлінне виконання службових обов'язків, дисципліну праці неодноразово нагороджувалась Подяками, Грамотами та Почесними грамотами обласного управління культури та університету.

Шаповал Лідія Петрівна (Волинець Л.П., нар. 08.03.1942 р. в с. Іванівка Вінницького району Вінницької області). Любов до книги, до читання визначила майбутню професію: після закінчення школи Лідія Петрівна вирішила стати бібліотекарем. Закінчила бібліотечний відділ Тульчинського культосвітнього технікуму, бібліотечний факультет Київського державного інституту культури ім. О. Корнійчука. У 1963-1966 рр. працювала завідувачем сільською бібліотекою с. Заливанщини Калинівського р-ну Вінницької області. З 1966 по 1969 рр. – бібліотекар бібліотеки Палацу культури Вінницького хімічного комбінату.

Упродовж 1969-2006 рр. працювала у бібліографічному відділі бібліотеки Вінницького педуніверситету, де пройшла шлях від простого до головного бібліографа. Фахівець з великої літери, добра, чуйна до колег, уважна до читачів. За сумлінну працю багато-

разово нагороджувалася подяками й грамотами університету. Лідія Петрівна залишила добру пам'ять про свою роботу в бібліотеці, навчила не одне покоління бібліотечній майстерності, виростила доньку Олену, яка, як і її мама працює у бібліотеці. Нині Лідія Петрівна на заслуженому відпочинку, має радість – двох онучок.

З 1978 р. завідувачем відділу комплектування та наукової обробки літератури була **Капітанська Розалія Юліївна** (Роза Юліївна, яка з 1970 р. працювала у бібліотеці педінституту). Відділ комплектування знаходився біля кабінету завідувача бібліотеки та абонементу (нинішній корпус №1).

У відділі впроваджуються наукові методи організації праці, здійснюється раціональна побудова технологічних процесів наукової та технічної обробки літератури. Технічну обробку літератури здійснювала Г.П. Бондар, а облік фонду в інвентарних книгах – В.І.

Жовмір. У 1983 році до відділу комплектування перейшла І.В. Ахтьоркіна, яка виконувала обов'язки завідувача сектору комплектування фонду.

Ахтьоркіна Ірина Василівна (15.03.1949–30.12.1999) прийшла працювати до бібліотеки педінституту у січні 1975 р., завідувала читальною

залом, організовувала масову роботу серед студентської молоді, а також керувала групою політінформаторів бібліотеки, була членом оперативної групи цивільної оборони інституту, активісткою профспівкової організації. Це була жінка-свято! Її вміння спілкуватися з людьми, глибоке знання літератури, доброзичливість та інтелігентність робили Ірину Василівну улюбленицею бібліотеки. Вона писала вірші, шила та добре готувала. Її смачні кулінарні шедеври завжди відрізнялися оригінальністю.

Шпильова Наталя Мстиславівна (нар. 05.12.1950 р.), закінчила Харківський державний інститут куль-

тури. Ерудована, грамотна та начитана людина, професіонал бібліотечної справи.

Прийшла на посаду бібліографа до університетської бібліотеки у 1986 р., маючи досвід роботи в обласних бібліотеках (медичної та «Тімірязєвки»).

Згодом Н.М. Шпильову було переведено на посаду завідувача відділу комплектування та наукової обробки літератури, вона перейняла досвід Капітанської Р.Ю. та очолила важливу ділянку бібліотечного процесу – систематизацію фонду. На цій посаді вона працювала до 2007 р.

Високий професіоналізм і національна самосвідомість, а також відповідальність за доручену справу – це три невід'ємні складові життя Наталі Мстиславівни. Знаходячись на заслуженому відпочинку вона і нині не покидає бібліотечну діяльність, бере активну участь у громадських організаціях, є частим відвідувачем заходів Університету культури ВОУНБ імені К.А. Тімірязєва.

Бондар Галина Павлівна, (нар. 05.03.1954 р. у Літинському районі) відповідальна, добросовісна працівниця, трудолюбива, дисциплінована, душевна людина. У 1973 р. прийшла у бібліотеку ще зовсім дівчинкою у відділ комплектування на технічну

обробку... та лишилася відданою професії на все життя.

Бондар Г.П. закінчила Тульчинське культосвітнє училище. Понад 30 років гарним каліграфічним почерком вона заповнювала книжкові формуляри, технічно опрацьовувала кожну книгу, яка надходила до фонду книгозбірні, сумлінно виконувала всі покладені на неї обов'язки.

Радер Наталія Ісаківна (нар. 28 лютого 1944 р. у м. Оренбурзі (Чкалов), де перебували батьки, евакуйовані із Сталінграда). У 1946 р. батька направлено у м. Вінниця для відбудови взуттєвої фабрики, куди переїхала вся сім'я. У 1961 р. вступила до Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського. У 1966 р. – випускниця філологічного факультету Вінницького педагогічного інституту за фахом вчитель російської мови

та літератури, англійської мови. Як дружині військового, довелося жити на Уралі, у Сибірі, Азербайджані. Та доля знову привела до Вінниці. А у 1975 р. – до бібліотеки ВДПІ імені М. Островського, де займала різні посади (бібліотекар, старший бібліотекар, завідувач відділу, заступник директора). З 1989 р. очолювала відділ обслуговування, організовувала масову роботу. Людина завжди активна й небайдужа до життя бібліотеки – саме цим вона завоювала авторитет та повагу серед колег.

Як досвідчений фахівець і вмілий наставник, виховала не одне покоління бібліотекарів, завжди була прикладом для молодих бібліотекарів, виявляючи активну життєву позицію,

творчий підхід до справи, людяність, володіла всебічними знаннями, широкою ерудицією, грамотністю.

Н.І. Радер здійснила вагомий внесок у справу вдосконалення роботи бібліотеки, зокрема, культурно-просвітницької діяльності. Наталії Ісаківні притаманне невичерпне джерело енергії, пошук нових креативних форм масової роботи. Справжній професіонал, ентузіаст своєї справи, вона прагнула донести книгу до читача, комунікабельна, легка на підйом, невтомно, наполегливо розвивала й зміцнювала бібліотечну роботу. І хоча

за освітою вчитель-філолог, за покликанням – бібліотекар. За роки роботи у бібліотеці нагороджена Почесними грамотами, Подяками, нагородами, преміями. Та найбільша її нагорода – це вдячність за невтомну працю від читачів та колег.

Герасименко Валентина Василівна, головний бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу (нар. 17.02.1961 р. в смт. Липова Долина Сумської області). У 1965 р. з родиною переїхала на постійне місце проживання до м. Вінниці.

З дитинства батьки виховували любов до книги і тому після навчання в середній школі № 1 вона обрала спеціальність бібліотекаря.

Валентина Василівна закінчила Тульчинське культосвітнє училище, потім Київський державний інститут культури ім. О.Є. Корнійчука та отримала спеціальність бібліотекар-бібліограф.

Почала свою трудову діяльність у міській бібліотеці ЦБС бібліотекарем відділу обробки і комплектування, працювала у Вінницькій обласній бібліотеці для юнацтва, де пройшла шлях від бібліотекаря до завідувача відділу. З 2001 р. до 2017 р. працюва-

ла у інформаційно-бібліографічному відділі бібліотеки педуніверситету головним бібліографом. Компетентна, комунікабельна, ерудована. За добросовісну працю Валентина Василівна неодноразово була відзначена Подяками та Почесними грамотами.

Руцька Валентина Євгеніївна, завідувач відділу обслуговування навчально-методичною літературою (нар. 03.08.1959 р., м. Рига, Латвія). Здобула вищу освіту, закінчила Латвійський державний університет імені Петра Стучки, історико-філософський факультет, спеціальність – історик, викладач історії та суспільствознавства. 9 років працювала у профспілкових бібліотеках, останні роки – у бібліотеках вищих навчальних закладів. З 1990 по 2000 рр. – завідувач сектору у науковій бібліотеці Прикарпатського національного педагогічного університету імені Василя Стефаника, з 2000

р. до 2016 р. – у бібліотеці Вінницького державного педагогічного універ-

ситету імені Михайла Коцюбинського. З 01.08.2001 р. – завідувач відділу обслуговування навчально-методичною літературою.

Руцька В.Є. – інтелігентна людина, грамотна, з широким світоглядом. За час роботи зарекомендувала себе як кваліфікований спеціаліст, до своєї роботи ставилася сумлінно, відповідально. Як керівник відділу була вимоглива у роботі до себе та підлеглих. Сумлінно, обґрунтовано, з детальною обробкою та якістю виконувала всі поставлені адміністрацією бібліотеки завдання.

Готова завжди брати на себе відповідальність, не схильна перекладати її на інших. Дослухалася до думки колег. До користувачів бібліотеки завжди проявляла доброзичливість, вмiла попередити, а у разі виникнення, розв'язати конфліктну ситуацію. Дорожила честю та гідністю свого робочого колективу, що цінували колеги та проявляли велику повагу до свого керівника.

Валентина Євгеніївна намагалася завжди бути демократичною у стосунках, була зразком чемності, високої порядності, інтелігентності, чуйності та людяності. У її стосунках з читачами панувала атмосфера вимогливості, відповідальності та поваги. Колектив бібліотеки пишався, що у його скла-

ді була така чудова, шляхетна людина, яка лишила яскравий слід в історії освітянської книгозбірні.

Пелимська Світлана Іванівна (нар. 10.10.1952 р.). Закінчила Київський інститут культури, бібліотечний факультет. Це небайдужа людина, справжній бібліотекар. Світлана Іванівна з великою любов'ю та повагою ставилася до своєї професії. Колектив бібліотеки поважав її за уважність та відкритість. Як старший наставник вона вчила молодих колег розуміти необхідність бібліотечної роботи, яка вимагає творчого підходу, не допускає шаблону, сірості та байдужості. Вболіваючи серцем та душею за улюблену справу, завжди була зацікавлена, щоб поряд працювали цікаві, по-справжньому віддані бібліотечній справі люди. Пелимська С.І. – творчий дух бібліотеки, вона завжди сучасна,

модна, доброзичлива, випромінювала енергію, оптимізм, товариськість. За спеціальністю – бібліотекар, в душі – актриса, любила співати, виступати перед аудиторією. Світлана Іванівна ніколи не страждала, притаманною часто бібліотекарю, соціофобією, тому і працювала у відділі обслуговування, з повагою відносилася до читачів, із задоволенням організовувала та проводила різноманітні масові заходи.

Зайченко Ірина В'ячеславівна (нар. 18.03.1956 р., м. Камишин, Волгоградська обл., Росія). Закінчила Тульчинське культ освітнє училище, де здобула середню-спеціальну бібліотечну освіту.

Працювала у бібліотеці з 1984 р. у відділі обслуговування на «учбовому абонементі». Натовп студентів на абонементі був величезний. З бажаючих отримати підручники вишиковувалися довгі черги.

Методистом відділу була Надія Федотівна Іщенко, з якою працювала до листопада 1984 року. Після її звільнення за сімейними обставинами Зайченко І.В. очолила цей підрозділ. У відділі також працювала Михальчук Л.І., молоденька випускниця Тульчинського культосвітнього училища.

1984-1985 навчальний рік був дуже важкий. Увесь тягар книговидачі та прийому літератури відчули на собі дві дівчини. Наприкінці березня 1985 року на абонемент прийшла ще зовсім юна інтелектуалка, гарненька та струнка дівчина Аллочка Будякіна, на той час їй було вісімнадцять. У грудні Алла В'ячеславівна була переведена

до сусіднього наукового абонементу.

У самий розпал масової здачі літератури у червні 1985 року на учбовому абонементі стала працювати Марією Костянтинівною Оленевич, за якою закріпилося прізвисько «Крупська» (зовнішньо була схожа). В листопаді 1986 року з'явилася дуже приваблива жінка Людмила Василівна Чернецька. У такому складі учбовий абонемент був до самого переїзду у новий корпус педінституту (навесні 1987 р.).

У 1987 році Зайченко І.В. перейшла до довідково-бібліографічного відділу, який вважала «найцікавішим відділом у бібліотеці». Довідково-бібліографічний відділ, який також розташувався у новому корпусі, займав дві просторі світлі кімнати: службову та кімнату каталогів.

У ті роки про комп'ютери ще й навіть не мріяли, ніхто «не блукав» Інтернетом, не «сидів у соціальних мережах». Бібліографи займалися бібліографічним пошуком, допомагали викладачам та студентам знайти літературу потрібної теми, вчили орієнтуватися в довідкових та бібліографічних виданнях. Вони досконало знали описи, вміли їх читати, вибираючи з потрібну інформацію. Більш тісний зв'язок з читачем змушував бібліографа вдосконалюватися, поповнювати свої знання читанням різноманітних періодичних видань та довідкової літератури.

Як наймолодша у відділі, Ірина В'ячеславівна навчалася життєвого

та професійного досвіду у старших колег. Мудрості, виваженості, спокою – у високоінтелектуальної Наталії Мстиславівни Шпильової. Життєвої стійкості, глибокого знання специфіки

**Зустріч Нового року, 1991 р.,
Бойван О.В.**

бібліографічної роботи, несамовитої материнської любові – у Лідії Петрівни Шаповал. І коли у відділ бібліографії прийшли молоді працівники, матусі маленьких діток, В.С. Білоус, а згодом і Л.В. Волошина, Зайченко І. В. почувала себе і гідно виконувала роль наставниці.

Ірина В'ячеславівна – незамінна

**Сценка із п'єси «Встєпах України»,
30.12.1993, Білоус В.С., Зайченко І.В.**

душа колективу, талановита, творча людина, організатор усіх дозвіль у бібліотеці. Колектив бібліотеки згадує цікаві постановки міні-вистави, на яких співали, танцювали, читали вірші, пародіювали зірок.

1990 роки

Основними сценаристами бібліотечних свят у різні роки була Зайченко Ірина В'ячеславівна та головні спеціалісти відділу комплектування та обробки літератури – Ірина Василівна Ахтьоркіна та Ніна Михайлівна Ханська.

Наприкінці листопада 1993 року звільнилася з роботи, щоб «пуститися у вільне плавання» – у сімейний біз-

нес. Пішла, щоб повернутися до рідної бібліотеки майже через 14 років, повернутися в професію, яку я обрала змолоду.

З 21.03.2007 р. знову повернулася до бібліотеки Вінницького педуніверситету у відділ зберігання на посаду бібліотекаря І-ї категорії.

Брала активну участь у формуванні та зберіганні документного фонду на допомогу навчальній та науково-дослідній роботі в університеті.

За час роботи зарекомендувала себе як висококваліфікований спеціаліст. Систематично поповнювала свої знання шляхом самоосвіти, сумлінно виконувала посадові обов'язки. Очолювала важливу ділянку роботи – відповідала за ведення каталога-індикатора, займалася ретроконверсією фонду.

Зайченко І.В. грамотна, ерудована, дисциплінована, відповідальна людина. За уважність, доброту, доброзичливість, чуйне серце користувалася повагою та любов'ю у колективі та в університеті.

Виконувала обов'язки профгрупорга та брала активну участь у

громадському житті бібліотеки і університету. Неодноразово була відзначена Подяками та Грамотами педуніверситету, занесена на Дошку пошани педуніверситету (2012 р.). 01.04.2016 р. звільнилася за сімейними обставинами.

Бібліотека сьогодні

Мам, я книгар. Не лікар, не аптекар,
Не інженер, не вчитель, не банкір...
Я більше: Я Книгар! Бібліотекар!
На задріть всім, всьому наперекір!
Бо посудіть: Хіба це є багатство,
Маме неоціненне, як мого?
Ніяке товариство, жодне братство
Макого скарбу банку не збере!

Колектив бібліотеки з ректором університету Н.І. Лазаренко (2017 р.)

Бібліотека Ві-
ницького дер-
жавного педаго-
гічного університету імені Михайла
Коцюбинського, як спадкоємниця тра-
дицій багатовікового досвіду, об'єд-
нує у собі функції освітнього, науко-
во-дослідного та культурного центру.

Сучасний колектив бібліотеки зберігає та примножує традиції, закладені бібліотекарями попередниками. Бібліотека – колектив одностудців, відданих бібліотечній справі, у ньому органічно поєднано досвід старшого покоління з ентузіазмом молодих. Молоде покоління бібліотечних працівників зберігає та примножує традиції освітньої книгозбірні. Серед когорти молодих спеціалістів, на яких бібліотека покладає велику надію у продовженні справи забезпечення освітян якісною інформацією – Стопа І.О., Коношевська Т.В., П'ятак О.А., Чернелівська Т.М., Беринда В.М., Юнаш Н.В. та інші.

Серед бібліотекарів педунівер-
ситету немало креативних самобут-
ніх фахівців, які є ініціаторами чис-

ленних починань, чим примножують
добру славу освітньої бібліотеки.
Це чудові спеціалісти, які зберігають,
формують і пропагують серед читачів
книжкові багатства, люблять студентів
та виконують свою скромну роботу. У
тому, якою є сьогодні університетська
бібліотека, звичайно, заслуга бібліо-
текарів усіх поколінь.

Майбутнє університетської біблі-
отеки вбачає у гармонійному поєд-
нанні традицій та інновацій – книг та
сучасних телекомунікаційних систем
інформації. У щорічних власне ство-
рених тематичних добірках до Все-
українського дня бібліотек, які вистав-
ляються на сайті бібліотеки, зокрема:
«Найвідоміші бібліотеки світу», «Кни-
га – любов моя», «Святковий калей-
доскоп» пропагує саме цю ідею. Так,
у добірку увійшли постери, що висвіт-

Колектив бібліотеки, 2017 р.

любють роль книг, читання та бібліотеки у житті людства, зокрема студентської молоді.

Час випробує нас на професійну принадність. Бібліотечному ремеслу навчалося протягом життя не одне покоління працівників бібліотеки та на практиці переконалися, що коли повністю опануєш бібліотечну справу, вона з ремесла стає мистецтвом. А чи є критерії, за якими оцінюється робота бібліотекаря? Професіоналізм? Ерудованість? Інтелігентність? Уміння працювати з інформацією? Чи все це разом, помножене на душевну щедрість, толерантність, дієве прагнення бути відданому раз і назавжди обраній справі. Якби це не було, але все це притаманне у повній мірі колективу бібліотеки Вінницького педуніверситету.

Сьогодні бібліотеку очолює **Білоус Валентина Степанівна**, директор бібліотеки, віце-президент «Асоціації бібліотек Вінниччини» (нар. 20.09.1960 р. у м. Сарни Рівненської обл.).

В дитинстві мріяла бути лікарем, вчителем. Після закінчення середньої школи у пошуках покликання неодноразово змінювала професії, поки не знайшла ту єдину, якій залишається відданою більше чверті віку.

Бібліотека та Вінниччина для неї – це її доля. Здобула вищу спеціальну освіту у Рівненському державному інституті культури (1979-1983 рр.). Після закінчення інституту культури

за спеціальністю бібліотекознавство та бібліографія за направленням, як молодий спеціаліст, працювала у Вінницькій обласній юнацькій бібліотеці (1983-1986 рр.) на посаді старшого бібліотекаря відділу обслуговування, пізніше в. о. завідувача відділу обслуговування до 1986 р. Саме юнацький запал, активність, бажання освоєння та впровадження нового – характерні її риси.

У 1987 р працювала у бібліотеці Волинського національного педагогічного університету імені Л. Українки (м. Луцьк).

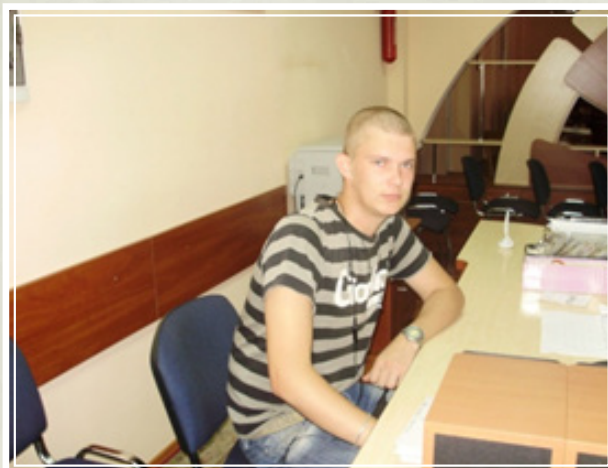
Робота у кожній з бібліотек була своєрідною цеглинкою у набутті бібліотечного професіоналізму. За її плечима – багаторічний досвід.

З 13.05.1987 р працює у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Разом з чоловіком Віктором Васильовичем, з яким познайомилася у юнацькій бібліотеці, виховали сина Олексія. Шість років Олексій, після закінчення Київського університету культури за спеціальністю «менеджер-е-

кономіст соціокультурної діяльності» працював у відділі інформаційних технологій у бібліотеці. Але, як вважає сама Валентина Степанівна, бібліотечна справа не для чоловіка. Зараз син працює в комерційній структурі і прагне виправдати сподівання батьків.

За роки своєї роботи у бібліотеці педуніверситету Білоус В.С. опанувала практично всі бібліотечні процеси: обслуговування читачів, забезпечення їхніх інформаційних потреб, організація довідково-бібліотечного апарату, комплектування фонду. Займала посади: провідний бібліотекар відділу обслуговування науковою та художньою літературою; бібліограф І-ї категорії відділу бібліографії; головний

бібліотекар відділу комплектування;
заступник директора бібліотеки.

Віддала бібліотеці понад 30 років, створюючи імідж бібліотеки наукової, високопрофесійної, і в той же час доступної, толерантної, зрозумілої користувачеві.

З 29.05.2006 р. дотепер – директор бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Керувати колективом – робота настільки цікава, настільки й складна. У кожного свій характер і відповідальна ділянка роботи. У спадок від своєї попередниці Бойван О.В. дістався вміло сформований колектив високопрофесійних кадрів, які працюють у бібліотеці не один десяток років. Для Білоус В. С. колектив – не абстрактне поняття, у ньому вона знає кожну людину з її заслугами, недоліками та проблемами. Всі проблеми намагається вирішити позитивно, кожному йде назустріч, розуміючи, що на роботу люди йдуть з радістю, як у рідний дім. У стилі керівництва прагне суміщати науковий підхід до бібліотечної справи, чуйне ставлення до людей та принципову вимогливість до виконання посадових обов'язків, чітке дотримання бібліотечних технологій

та трудової дисципліни. Ставлення у колективі з колегами, підлеглими, керівниками – рівне, професійне, толерантне. Їй притаманний виважений та системний підхід до вирішення складних питань функціонування бібліотеки, вміння передбачати тенденції та перспективи розвитку книгозбірні. Валентина Степанівна послідовно відстоює інтереси бібліотеки перед ректоратом університету.

Зайнявши відповідальну посаду директора бібліотеки, розуміла, що у інформаційну добу загальної комп'ютеризації та Інтернету бібліотеці необхідна потужна Електронна бібліотека. Підтримала та виступила ініціатором у налагодженні кооперативних зв'язків між науковими та освітянськими бібліотеками з питань каталогізації, проведення активної діяльності бібліотеки на засадах корпоративної співпраці з науковими та освітянськими бібліотеками. Є ініціатором багатьох проектів: створення книжкового клубу, вступу колективу бібліотеки до Української бібліотечної асоціації

(УБА), Асоціації бібліотек Вінниччини (АБВ).

Білоус В.С. – автор близько 100 публікацій у періодичних виданнях та збірниках науково-практичних конференцій. У статтях порушує питання гармонізації традиційного і інноваційного у роботі університетської бібліотеки, корпоративної діяльності бібліотек у формуванні інформаційного простору, науко метричної діяльності бібліотеки, сприяє адаптації університетської науки у світовий інформаційний простір, підвищенню рейтингу університету, створенню позитивного іміджу бібліотеки, бібліотекаря. Велику увагу приділяє краєзнавчій діяльності бібліотеки, як складовій бібліотечного краєзнавства, досліджує історію бібліотеки педуніверситету. Є автором ряду публікацій у періодичних виданнях та збірниках наукових праць про освітянську книгозбірню та науково-краєзнавчого дослідження «Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія, сьогодні, постаті (до 100-річного ювілею)».

Білоус В.С. досконало володіє технологічними процесами діяльності педагогічної бібліотеки, кваліфікований спеціаліст, керівник розробки ряду технологічних процесів із проблем бібліотечної справи, регламентуючої документації. Вона активна учасниця всеукраїнських, міжнародних семінарів, конференцій, інтернет-конференцій, форумів, на яких виступає з різних питань бібліотечно-бібліографічної та інформаційної діяльності бібліотек та, зокрема, бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Переймає все те краще, що з'являється

у бібліотеках ЗВО України та впроваджує в роботу університетської бібліотеки, із задоволенням ділиться власним досвідом з колегами. Проводить для слухачів Вінницького факультету НАКККіМ, ВОНМЦ галузі культури, мистецтв та туризму, студентів педуніверситету заняття з основ бібліотечно-інформаційної грамотності.

Вивчає питання гармонізації традиційних та електронних ресурсів, позиціонує бібліотеку педуніверситету. Вболіваючи за престиж бібліотеки та створення належного іміджу, приділяє значну увагу впровадженню інновацій та нових інформаційних технологій.

За професіоналізм, сумлінне виконання посадових обов'язків двічі була занесена на Дошку пошани університету, неодноразово відзначалася Грамотами, Подяками, Почесними грамотами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Вінницької обласної державної адміністрації та обласної Ради (2012, 2017 рр.), Департаменту освіти і науки Вінницької обласної державної адміністрації (2017 р.), Національної академії педагогічних наук України (2013 р.), бібліотечними асоціаціями, Нагороджена почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації «За відданість бібліотечній справі» (2015 р.).

Воробйова Любов Миколаївна, заступник директора бібліотеки, (нар. 24.06. 1965 р. у с. Слобідка Талалаївського р-ну Чернігівської обл.).

У дитинстві дуже любила читати, часто відвідувала сільську та шкільну бібліотеки. Бібліотекарем у шкільній бібліотеці працювала інтелігентна, приємна жінка, професіонал своєї справи. Спілкування з нею та любов

до книги і стало приводом для обрання професії бібліотекаря.

Одразу після закінчення школи, у 1982 р., поступила до Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука на бібліотечний факультет, який закінчила у 1986 р. та отримала диплом бібліотекаря-бібліографа. За направленням на роботу приїхала до м. Вінниці. Розпочала свою трудову діяльність завідувачем бібліотеки Вінницької швейної фабрики ім. В. О. Володарського. Активна та енергійна у 1989 р. була обрана секретарем комсомольської організації фабрики.

З 2007 р. Воробйова Л. М. працює у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського спочатку провідним бібліографом інформаційно-бібліографічного відділу, а з вересня 2009 р. на посаді заступника директора бібліотеки. За період роботи зарекомендувала себе як відповідальний, добросовісний, компетентний працівник. Вона – неабиякий організатор і талановитий менеджер. Любов Миколаївна – позитивна, доброзичлива, акуратна в роботі, працездатна, вміє навчатися та навчати колектив.

Здійснює моніторинг основних бібліотечних процесів на основі ана-

лізу звітів та планових показників. Є членом ради з виховної роботи університету. Л. М. Воробйова організовує колектив та проводить у бібліотеці заняття з підвищення кваліфікації.

Енергійна, чуйна, комунікабельна, ерудована, вона користується повагою у колективі. Будучи за своєю суттю людиною м'якою та інтелігентною, у принципових питаннях проявляє

твердість та наполегливість. За добросовісну працю, сумлінне ставлення до своїх службових обов'язків була занесена на Дошку пошани університету, відзначена Подякою, Грамотою та Почесною грамотою університету та Асоціації бібліотек Вінниччини.

Любов Миколаївна – гарна статна жінка. Має люблячого чоловіка, доля з яким випадково звела у потязі – вона пасажирка, а він провідник. За красунею Любою переїхав з далекого Владивостоку до Вінниці. Разом виховують Богом дану дитину – дівчинку Богдану.

Відділ комплектування та наукової обробки документів

Стопа Ірина Олександрівна, завідувач відділу комплектування та наукової обробки документів (нар. 28.11.1974 р. у селищі Прогрес на Чернігівщині у родині службовців).

Змалку улюбленим заняттям було читання, не розлучається з книгою і сьогодні. У 1992 р. закінчила середню школу з золотою медаллю та поступила до Харківського державного інституту культури. Закінчивши у 1996 р. інститут за спеціальністю бібліотекознавство і бібліографія та з кваліфікацією бібліотекар-бібліограф, працювала на різних посадах, постійно зростаючи як фахівець.

Свою трудову діяльність у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського розпочала у 2001 р. на посаді бібліотекаря відділу обслу-

говування навчальною літературою. З травня 2002 р. працює у відділі комплектування та наукової обробки документів редактором першої категорії. Протягом двох років опанувала тра-

диційні бібліотечні технології, та час змінив вимоги до бібліотекаря. Саме у цей період бібліотека здійснювала перші кроки до автоматизації. За два роки Стопа І.О. засвоїла комп'ютер як користувач, техніку ведення електронного каталогу, складання електронного бібліографічного запису. Вона була серед тих, хто створював перші бібліографічні записи до електронного каталогу бібліотеки. У квітні 2004 р. призначена на посаду провідного бібліотекаря з обов'язками комплекта-тора, 2006 р. – головного бібліотекаря.

З листопада 2007 р. Ірина Олександрівна обіймає посаду завідувача відділу комплектування та наукової обробки документів. Стопа І. О. здійснює загальне керівництво відділом, відповідає за впровадження інноваційних технологій в області комплектування та наукової обробки документів. Виконуючи обов'язки комплекта-тора, здійснює науково

обґрунтоване, повне й оперативне комплектування фонду бібліотеки документами всіх типів і видів; координує роботу з інститутами, кафедрами, книготорговельними організаціями, а також з іншими бібліотеками з питань книгообміну; опрацьовує нові надходження, вивчає стан книго забезпечення літературою у відповідності до навчальних планів та програми університету. Завдяки її відповідальності ця робота проводиться професійно та організовано. Завідувач відділу бере активну участь у роботі з нормативними та фінансовими документами. Ірина Олександрівна надає методичну і практичну допомогу та консультує з питань організації фондів і каталогів працівників підрозділів бібліотеки.

Продовжуючи наполегливо підвищувати свій фаховий рівень, Стопа І. О. спільно з колегами з інших відділів у 2011 р. брала участь у тренінгу «Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці» за програмою «Бібліоміст». У травні 2012 р. підвищувала кваліфікацію на Вінницькому факультеті Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, успішно здала залік та отримала свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Поєднуючи традиційні та інноваційні форми роботи, завідувач відділу разом з колегами залучається до виконання основної місії бібліотек – удосконалення і покращення обслуговування користувачів, а саме – задоволення їх інформаційних потреб, розширення доступу читачів до інформаційних ресурсів. Її стихія вогонь, знаходиться у постійному пошуку, вивчає нові процеси та впроваджує у бібліотеці. Справжній «трудоголик», розумна, чесна, інтелігентна людина,

гарна господиня.

Волошина Лариса Вікторівна, головний бібліограф (нар. 27 жовтня 1965 року, у місті Вінниці). Батьківський рід походив зі службовців, материн – з селян. Зростала і виховувалася на вольовничому прикладі батька Віктора Миколайовича, який понад 26 років віддав військовій справі, був

офіцером ракетної частини, а також природній мудрості матері Олени Петрівни. Дитинство минало у люблячій родині. Мати змалечку заохочувала до читання, а згодом захопилася художньою літературою.

Навчалась у загальноосвітній школі № 15 м. Вінниці, саме вчителі-словесники своїм досвідом і літературними уподобаннями вплинули на вибір майбутньої професії.

З 1984-1987 рр. – студентка Рівненського державного інституту культури. За роки навчання в інституті найулюбленішими предметами були книгознавство та бібліографія. Зрештою, нині саме ці дисципліни є фаховими у повсякденній роботі.

Після закінчення інституту повернулася до м. Вінниці. Працювала у Вінницькій міжсоюзній профспілковій бібліотеці на посаді бібліографа.

З 1996 р. – у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

на посаді головного бібліотекаря відділу бібліографії. З вересня 2005 р. – у відділі комплектування та наукової обробки документів.

Зарванська Ірина Василівна народилася 01.04.1960 р. в селі Цибулівці Тростянецького району Вінницької області в сім'ї колгоспного шофера та вчительки.

На формування особистості великий вплив мали розповіді діда – Зарванського Олександра Петровича, колишнього політв'язня сталінських концтаборів та мамині книги, які знаходились повсюди: на етажерці, столі, лавках, які читала з п'яти років.

В 1977 році закінчила цибулівську загальноосвітню середню школу із золотою медаллю та поступила до Київського інституту культури ім. О. Корнійчука, де здобула спеціальність бібліотекаря-бібліографа.

Особливо запам'яталися лекції В.А. Смолія, В.С. Брюховецького, Л.Л. Маляренко, І.Д. Нілової, практика в кращих бібліотеках України та щире спілкування з однолітками, яке переросло в дружбу на все життя. За роки навчання мала змогу відвідувати столичні музеї, театри, зустрітися з відомими українськими письменниками.

Професійну діяльність розпочала з роботи старшим методистом

Вінницької обласної бібліотеки для дітей ім. І. Франка, що надало можливість ближче ознайомитися з історичними пам'ятками подільського краю, дослідити особливості та сприяти ефективності функціонування дитячих бібліотек.

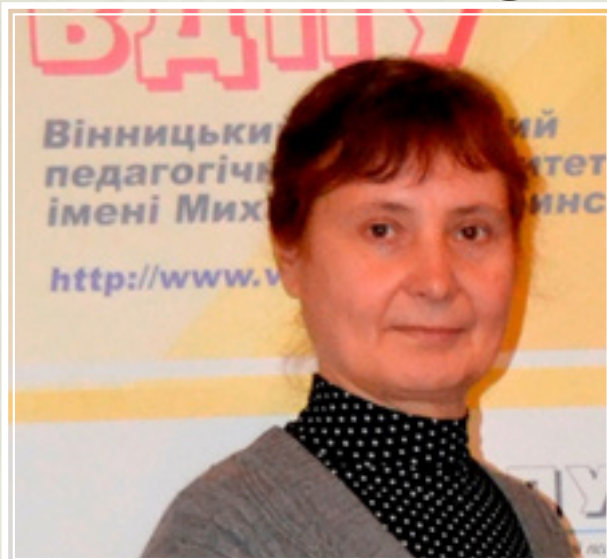
З травня 2005 року працює в бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, про яку вперше розповіла її мама – Бадьорна Килина Григорівна, яка високо цінила її співробітників, була активним читачем, адже навчалась і закінчила Вінницький педінститут ім. М. Островського у 1954 році.

Посада головного бібліотекаря відділу комплектування та наукової обробки літератури сформувала коло професійних інтересів: концептуальна каталогізація, забезпечення доступу до знань, координатне індексування, УДК як система організації знань, інформаційно-пошукові мови глобального електронного середовища, світові стилі опису бібліографічного ресурсу тощо.

Життєве кредо: «Людина народжується вільною».

Михальчук Людмила Іванівна, завідувач сектору, (нар. 3 жовтня 1961 року в селі Сальник Калинівського району Вінницької області). З 1967 року по 1975 навчалася у восьмирічній школі села Сальник. З 1976 року по 1978 рік в Калинівській середній школі №3. Улюбленими уроками в школі були уроки української літератури, а улюбленим заняттям – читання художньої літератури.

Ще з шкільних років мріяла бути бібліотекарем. Мрія здійснилась у травні 1980 року, коли прийшла працювати бібліотекарем у бібліотеку-філіал №44 Калинівської ЦБС, яка знахо-

дилась у рідному селі.

У 1982 році почала навчатися у Тульчинському культосвітньому училищі, яке закінчила в 1984 році, отримавши диплом з відзнакою за спеціальністю бібліотекар середньої кваліфікації.

У бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету почала працювати з 13 листопада 1984 року. З 1984 р. – бібліотекарем I-ї категорії відділу обслуговування навчальною літературою, з 1987 р. – у відділі комплектування та наукової обробки літератури, нині завідувач сектору комплектування фонду. Очолює важливу ділянку роботи – облік бібліотечних фондів, відповідає за повноту і достовірність облікової інформації, документальне оформлення кожного надходження, своєчасність і оперативність реєстрації та звітність перед бухгалтерією. Активно опановує автоматизовані технології засобів і форм обліку. За час роботи зарекомендувала себе як кваліфікований спеціаліст, який систематично поповнює свої знання шляхом самоосвіти та сумлінно виконує посадові обов'язки.

Неодноразово була відзначена Подяками та Грамотами, занесена на Дошку пошани педуніверситету.

Інформаційно-бібліографічний відділ

Трохіна Тетяна Володимирівна, завідувач інформаційно-бібліографічного відділу, (нар. 10 травня 1959 р. у м. Вінниці). Закінчила середню школу № 32. У 1977 р. вступила на бібліотечний факультет Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука, в 1981 р. успішно закінчила його і вже 37-й рік працює бібліотекарем.

Свою професійну діяльність починала в Державній республіканській науково-технічній бібліотеці м. Києва, де працювала з 1981 по 1984 роки. В кінці 1984 р. повернулася до рідного

міста, де їй, як вже досвідченому фахівцю, довірили завідувати технічною бібліотекою ПО «Аерогеоприлад».

З 1992 р. працює в бібліотеці педуніверситету, спочатку бібліотекарем відділу комплектування та наукової обробки літератури, потім бібліографом I категорії інформаційно-бібліографічного відділу, де з 2005 р. займає посаду завідувача.

За роки керівництва відділом Тетяні Володимирівні вдалося створити команду односторонців, дружній колектив, де панує взаємоповага і взаємопідтримка. Колектив відділу стояв у витоків створення електронного ката-

логу бібліотеки, бібліографи започатковували впровадження комп'ютерних технологій в бібліотечну роботу.

Під керівництвом Тетяни Володимирівни активізувалася видавнича діяльність. Започатковано серію видань «Педагоги Вінниччини», з якої вийшли біобібліографічні покажчики: «Галина Сергіївна Тарасенко», «І. І. Заєць. Історик. Археолог. Педагог», «Ніна Лаврентіївна Іваницька», «Никифор Миколайович Шунда» та ін.

Заслугують на увагу також бібліографічні покажчики «Теорія і практика громадянського виховання майбутніх вчителів», «Наступність у навчанні», «Інформаційні технології в навчально-виховному процесі», «Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років», «Педагогічна практика (для факультету філології й журналістики)», «Книги ХІХ – початку ХХ ст. у фондах бібліотеки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського» та ін.

Мірохіна Т.В. бере активну участь в інформаційній підготовці студентів: проводить практичні заняття, надає консультації зі складних бібліографічних питань. На замовлення викладачів підготувала практичні рекомендації «Інформаційно-пошукова культура», презентації: «Бібліографічний опис документів», «Авторське право».

Багаторазово виступала на семінарах, науково-методичних конференціях методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці.

Тетяна Володимирівна висококваліфікований професіонал, грамотна, ерудована, любить і пропагує книгу, чим намагається виконувати головне завдання бібліотеки – залучення до читання. Вона започаткувала традицію «книго порад», які відкривають читачу чудовий світ літератури.

Хороший організатор, завжди знаходить підхід до підлеглих. Любить свою роботу і користується повагою в колективі.

Як досвідчений фахівець і вмілий наставник, допомогла багатьом співробітникам стати справжніми професіоналами, виявляючи доброту і людяність до колег.

За роки сумлінної праці багаторазово нагороджувалася Подяками і Почесними грамотами університету, Управління культури Вінницької обласної державної адміністрації, Асоціації Бібліотек Вінниччини, занесена на Дошку пошани педуніверситету.

Баланюк Тетяна Михайлівна (нар. 8.07 1962 р. у с. Демківка Тростянецького району Вінницької області). Батьки змалечку виховували любов до праці, людяність, доброту, толерантність. В сім'ї прищеплювали повагу до книг та читання, навчали цінувати життєву мудрість людей стар-

шого покоління та мудрість освіти. У 1977 р. на відмінно закінчила восьмирічну школу, у 1981 р. – з відзнакою Вінницький політехнічний технікум. І, хоча, математика, фізика, технічна механіка, гідравліка надзвичайно цікаві галузі знань, «переважила» все-таки любов до книги, до літературного слова.

З 1985 р. до 1989 р. навчалася у Кишинівському державному університеті, по закінченні якого отримала диплом бібліотекаря-бібліографа. Ще в студентські роки зацікавилась бібліографією, поглиблено вивчала бібліографічні дисципліни, досліджувала на основі курсової роботи один із напрямів організації бібліографічного обслуговування користувачів різних вікових категорій.

Працювала методистом та завідувачем методичного відділу в Республіканській юнацькій бібліотеці м. Кишинєва.

З 1992 року Тетяна Михайлівна працює в бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету.

Завдячуючи професіоналізму, інтелектуальному потенціалу, відданості бібліотечній справі, детальній

обізнаності у бібліотечних процесах пройшла шлях від бібліотекаря навчального абонементу та читальної зали періодичних видань до головного бібліографа бібліографічно-інформаційного відділу. Як головний спеціаліст бібліотеки та як член методичної ради, складає регламентуючу документацію та перевіряє і запроваджує норми праці, здійснює контроль за веденням довідково-бібліографічного апарату.

У межах виробничої діяльності, Тетяна Михайлівна бере участь у формуванні довідково-інформаційного фонду бібліотеки, бази даних «Аналітичні описи», корпоративній каталогізації, готує «Бюлетень нових надходжень з педагогіки і психології», є співавтором-укладачем ряду тематичних та бібліографічних покажчиків, здійснює довідково-бібліографічне обслуговування користувачів.

Тетяна Михайлівна користується повагою в колективі та є наставником молодих колег у їх професійному становленні.

Тетяна Михайлівна – багатогранна особистість, працелюбна, пунктуальна та відповідальна. Їй властиві загальнолюдська культура, внутрішня інтелігентність, зваженість у діях. Тетяна Михайлівна стежить за надходженням до бібліотеки фахових інструк-

тивно-методичних рекомендацій та інформує керівництво бібліотеки і працівників відділу.

Організовує та бере участь у редагуванні предметних рубрик електронного каталогу. Готує і проводить огляди фахових періодичних видань. Проводить практичні заняття зі студентами I курсу по ознайомленню з довідковим апаратом бібліотеки.

Тетяна Михайлівна, з притаманною їй логікою мислення, гнучкістю та інтуїцією, шукає нові способи подачі інформації. Вона є відповідальною за організацію автоматизованого бібліографічного інформування в системах ВРІ та ДОК, розроблених для розповсюдження даних про поточні надходження документів до бібліотеки та інформування керівного складу університету і бібліотеки за визначеними темами організації вищої школи та виховання студентської молоді.

Баланюк Т.М. є співавтором-укладачем ряду бібліографічних, біобібліографічних та тематичних покажчиків, методичних рекомендацій.

Усвідомлюючи необхідність підвищення професійної кваліфікації, що потребує глибоких теоретичних, загальногалузевих та спеціальних практичних бібліотечно-бібліографічних знань, бере участь у заходах з підвищення кваліфікації: заняттях університету культури при ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва; конференціях, семінарах методичного об'єднання бібліотек ЗВО; заняттях з підвищення кваліфікації в бібліотеці; займається самоосвітою, підвищенням фахового рівня.

Тетяна Михайлівна користується повагою в колективі і є наставником молодих колег у їх професійному становленні.

За сумлінне ставлення до вико-

нання службових обов'язків, значну роботу з бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, дисципліну праці неодноразово нагороджувалась подяками, грамотами та почесними грамотами університету, Вінницької обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України, Асоціації Бібліотек Вінниччини.

Коношевська Тетяна Василівна (нар. 26.12.1982 р. у с. Ільїнський Олонецького району Карельської АР, Росія).

У 1998 р. закінчила 9 класів Шпиківської середньої школи (Тульчинський район) і в цьому ж році вступила до Тульчинського училища культури та мистецтв ім. М.Д. Леонтовича за

спеціальністю бібліотекар-бібліограф.

По закінченню училища (2001р.) за направленням працювала у бібліотеці ім. Т.Г. Шевченка, філії № 1 Вінницької ЦБС на посаді бібліотекаря читальної зали.

З 4 квітня 2007 року працює в інформаційно-бібліографічному відділі бібліотеки Вінницького державного

педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, де професійно

зростала від бібліографа до провідного бібліографа. Окрім традиційних бібліотечних технологій, Тетяні Василівні, довелось опанувати інноваційні технології: поповнення електронного каталогу бібліографічними записами, здійснювати інформаційний пошук, комп'ютерний дизайн покажчиків та ін.

Як провідний бібліограф, відповідає за важливі ділянки роботи: бере участь у формуванні БД «Аналітичні описи статей», корпоративній каталогізації, у комплектуванні довідко-

во-інформаційного фонду відділу; оформлює виставки літератури до знаменних і пам'ятних дат; організовує та проводить масові заходи: Дні кафедри, Дні фахівця.

Коношевська Т.В. кваліфікований

спеціаліст, старанно виконує свої посадові обов'язки, проявляє творчий підхід та ініціативу у роботі.

Тетяна Василівна працює, дисциплінована, приємна у спілкуванні. Уважна до читачів, доброзичлива до колег, користується повагою в колективі. За сумлінну працю була відзначена Подякою і Грамотою університету.

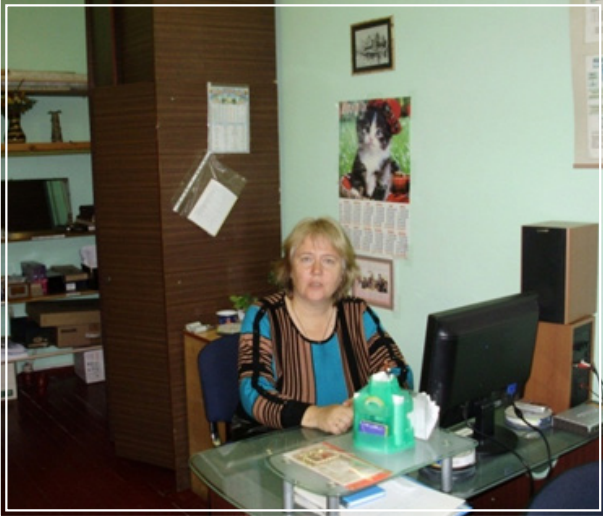
Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів

Шаугольних Світлана Глівівна, завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів, (нар. 27.10.1959 р. у м. Сквирі Київської області).

У 1977 р. закінчила з золотою медаллю Сквирську середню політехнічну школу № 1. У 1978 р. працювала

кресляркою та секретарем на Київському експериментальному заводі. У цьому ж році вступила до Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. У 1983 р. закінчила механіко-математичний факультет університету. Захистила диплом зі спеціальностей «математик» та «викладач (математики)». Як молодий спеціаліст, отримала направлення на виробниче об'єднання «Жовтень» м. Вінниці у відділ автоматизованих систем управління виробництвом, на посаду інженера-програміста, де працювала до 1996 р.

У бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського з 2004 р. Спочатку працювала на посаді інженера-програміста І-ї категорії, а з 2005 р. – завідувачем відділу комп'ютеризації та експлуатаційно-технічного забезпечення бібліотечних процесів (з 2013 р. – відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів).

Саме із приходом до бібліотеки Наугольних С.Г. пов'язані кардинальні зміни у житті університетської бібліотеки. З притаманною їй скрупульозністю та наполегливістю були вивчені та розроблені інструктивні методики впровадження у діяльність бібліоте-

ки університету програмних модулів АБІС ІРБІС. Справжнім лоцманом у морі комп'ютеризації та впровадженні інноваційних технологій у бібліотечні процеси виступила Наугольних С.Г., яка навчила бібліотекарів працювати в автоматизованій бібліотечній системі, формувати бази даних електронного каталогу, налагодити систему інформаційного обслуговування користувачів в електронній залі. Засвоїла основи Інтернет-технологій та Web-дизайну. Розробила структуру, дизайн та програмний код сайту бібліотеки, який постійно поновлюється та вдосконалюється. Веде блог та гостює у книгу бібліотеки.

Завідувач відділу бере активну участь у розробці проектів з формування потужної електронної бібліотеки, впровадження Інституційного репозитарію та організовує працівників відділу та бібліотеки на виконання основного завдання сучасної університетської бібліотеки – інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів університету. Разом з адміністрацією бібліотеки розробляє документацію відділу, інструктивні та методичні матеріали зі всіх процесів запровадження нових інформаційних технологій у діяльність бібліотеки.

Бере активну участь в культурно-просвітницькій та методичній діяльності бібліотеки.

Наугольних С.Г. духовна людина, кваліфікований, ініціативний, освічений спеціаліст, відрізняється ерудованістю та великою працездатністю, є також активним читачем художнього фонду бібліотеки.

Музика Людмила Михайлівна, провідний інженер-програміст відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення біблі-

отечних процесів (нар. 21.07.1965, с. Петрашівка, Тульчинський р-н, Вінницька обл.). Базова вища освіта – Вінницький національний технічний університет.

Музика Людмила Михайлівна працює інженером-програмістом в бібліотеці педуніверситету з 2008 року. За час роботи зарекомендувала себе як кваліфікований спеціаліст, сумлінно виконує свої посадові обов'язки, відповідально відноситься до будь-якої справи. Бере активну участь у формуванні та редагуванні електронного каталогу. Допомогає працівникам структурних підрозділів бібліотеки в ретровведенні фондів. Виконує електронну доставку документів.

Постійно займається самоосвітою, підвищує свій фаховий рівень. Користується повагою у колег, комунікабельна, ерудована, ініціативна, постійно удосконалюється в роботі.

Тукало Олена Михайлівна, інженер I-ї категорії відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів (нар. 07.01.1961, с. Лілиціно Ярославської області Любимського району).

З 1968 по 1976 рр. навчалася в Булаковській восьмирічній школі, с 1976 по 1978 рр. навчалася в середній школі-інтернаті № 9 м. Ярославль. Вищу освіту здобула в Київському держав-

ному університеті ім. Т. Г. Шевченко на механіко-математичному факультеті. Має диплом математика, викладача.

Від 1983 до 1996 рр. працювала оператором, начальником зміни, інженером-диспетчером, системним програмістом, інженером-програмістом ВАСУВ в/о «Жовтень» м. Вінниці. Від 2005 до 2009 рр. працювала менеджером з продаж СПД Арнаут О. П.

У бібліотеці Вінницького педуніверситету: з 2009 року на посаді бібліотекаря I-ї категорії, з 2016 р. –

інженера I-ї категорії. За час роботи зарекомендувала себе як кваліфікований спеціаліст, сумлінно виконує свої посадові обов'язки, відповідально відноситься до будь-якої справи. Бере активну участь у наповненні та редагуванні електронного каталогу, виконує обов'язки чергового консультанта у залі електронної інформації, займається встановленням ліцензійного прикладного програмного забезпечення та системним обслуговуванням ПК, формує Інституційний репозитарій та надає практичну допо-

могу науковим працівникам університету з науко метричних питань, щодо користування інформаційними технологіями та ПК. Бере активну участь у виставках декоративно-прикладного мистецтва у засіданнях творчого клубу «Креативне рукоділля».

Постійно займається самоосвітою, підвищує свій професійний рівень. Відповідальна, комунікабельна, ініціативна.

Має інтереси: математика, робота на комп'ютері, релігія, художня література, мистецтво, кулінарія, вишивка, лепка, шиття, плетіння з газетних трубочок, вирощування квітів та овочів.

Юнаш Наталя Вікторівна, бібліотекар І-ї категорії відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів (нар. 25.07.1983 р. смт. Олов'яна, Читинської обл., Росія). У 2003 р. закінчила Вінницький політехнічний технікум, пізніше – Вінницький педуніверситету за спеціальністю «технологічна освіта». З жовтня 2010 р. – працює у бібліотеці ВДПУ бібліотекарем І-ї категорії відділу обслуговування. У 2017 р. здобула другу вищу бібліотечну осві-

ту, закінчила Національну академію керівних кадрів культури та мистецтв освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Була членом молодіжної секції Української бібліотечної асоціації, є членом Асоціації бібліотек Вінниччини.

Захоплюється спортом, любить малювати, подорожувати, проводити свій вільний час з цікавими людьми.

Відділ обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фондів

**Марченко
Марія Ві-
кторівна,**

завідувач відділу обслуговування навчально-методичною літературою та сектором зберігання фонду (нар. 15.03.1955 р. в с. Мазники Деражнянського району Хмельницької області).

У 1976 р. закінчила бібліотечний факультет Київського державного інституту культури ім. О. Корнійчука.

За направленням приїхала у м. Вінницю, працювала у ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва у відділі книгозберігання (бібліотекарем, старшим бібліотекарем, завідувачем відділу). Пізніше працювала завідувачем бібліотеки у Замостянському райкомі партії, після реорганізації райкому перейшла на роботу до бібліотеки Вінницького кооперативного технікуму.

З 1997 р. працює в бібліотеці педуніверситету, з 1998 р. – завідувач відділу книгозберігання, з 2017 р. – завідувач відділу обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фонду.

Марія Вікторівна любить свою професію та з повагою до неї ставиться. Як старший колега вчить молодих працівників розуміти необхід-

ність бібліотечної роботи, яка вимагає творчого підходу. Серцем і душею переживаючи за улюблену справу, зацікавлена, щоб поруч працювали енергійні, по-справжньому віддані бібліотечній справі люди.

До покладених обов'язків ставиться сумлінно, готує працівників відділу до масової та групової видачі, координує роботу з переобліку фонду та списання, організовує масову роботу відділу, це проведення виставок, переглядів, оглядів, інсталяцій, екскурсій в виставкову залу раритетних видань та фондосховище, організовує працівників відділу на роботу із формування та збереження фонду. Засвоїла інноваційні технології (ретроконверсія фонду, створення регламентуючих документів, актів на списання у електронному вигляді), активно впроваджує їх у роботу відділу.

Підвищує свій фаховий рівень, читаючи бібліотечні журнали. У лютому 2018 р. підвищувала кваліфікацію на Вінницькому факультеті Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, де отримала диплом про підвищення кваліфікації. Виступала на науково-методичній конференції методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці з темою «Збереження бібліотечних фондів: норми і реалії».

Марченко М.В. – справжня «берегиня фонду», для якої фонди як дорогої реліквії. За добросовісну працю, сумлінне ставлення до своїх посадових обов'язків Марченко М. В. була занесена на Дошку пошани педуніверситету, неодноразово відзначена почесними грамотами університету, бібліотечною асоціацією.

Дудіна Алла Іполитівна (нар. 31.08.1960 у Калинівському районі). Закінчила Київський державний інститут культури, бібліотечний факультет.

Любов до книги та читання, яку привили ще з дитинства батьки (вдома часто вечорами збиралися в сімейному колі за красивим круглим столом і вголос читали книги) і привела працювати до сільської бібліотеки. З 2002 року працює у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету на посаді провідного бібліотекаря у відділі книгозберігання.

Присвятивши себе улюбленій справі, віддаючи свої знання, сили, енергію на благо рідної бібліотеки і ні на секунду не жаліючи про це, пронесла через довгу ниву життя свої почуття любові та відданості до книги, читання, користувача. У відділі книгозберігання, де працює і зараз, основним було і є питання збереження основного фонду. У 2013 році основний фонд бібліотеки було перевезено у нове відремонтоване примі-

щення, що створює необхідні умови для його збереження та використання друкованих видань, задоволення інформаційних потреб користувачів. Основною складовою зберігання фондів є проведення періодичної перевірки та оформлення результатів. Цим сумлінно займається Алла Іполитівна.

Одна із рис характеру – доводити почате до кінця, допомагає їй у пошуку документів та знаходження їх.

Із особливою пристрастю вона популяризує книги із відділу книгозберігання, підбираючи їх на виставки, перегляди та музейні зали. Щоб, як найбільш користувачів познайомились з дорогими реліквіями.

За покликанням – бібліотекар, а в душі – «чортик на ниточці», яка із задоволенням бере участь у дозвіллі бібліотеки.

За добросовісну працю, професіоналізм була неодноразово відзначена Грамотами та Подяками.

Кузнєцова Тетяна Анатоліївна (нар. 11.09.1957 р. у с. Градеково Приморського краю, Росія), мешкає у Вінниці з грудня 1972 року. Навчалася у школі № 12, яку закінчила у 1975 році. Оскільки з дитинства дуже любила книги і читання, одразу після школи пішла працювати до бібліотеки № 6 Вінницької ЦБС. У 1976 році почала навчатись на заочному відділенні

бібліотечного факультету Київського інституту культури ім. О. Корнійчука, який закінчила 1981 року, отримавши спеціальність «бібліотекар-бібліограф масових і наукових бібліотек».

З 1982 по 1999 рік працювала завідувачем бібліотекою у військовій частині № 11850.

З 2000 по 2010 рр. працювала завідувачем бібліотекою Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.

З 02 березня 2010 року працює у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Починала бібліографом, потім провідним редактором інформаційно-бібліографічного відділу. Брала участь у складанні бібліографічних покажчиків, проводила інформаційну роботу з користувачами. З січня 2017 р. працює у відділі обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фонду, відповідає за читальну залу.

Дисциплінована, компетентна, комунікабельна. Любить свою роботу.

Протягом своєї трудової діяльності за сумлінну працю неодноразово була відзначена Подяками, нагороджувалась Грамотами університету та Асоціації бібліотек Вінниччини.

Єрмакова Вікторія Леонідівна, завідувач сектору відділу обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фондів (нар. 22.07.2018 р. у м. Вінниця). Здобула середню-спеціальну освіту у Вінницькому кооперативному технікумі. Працювати у бібліотеці ВДПІ розпочала влітку 1993 року. У відділі обслуговування навчально-методичною літературою тоді працювали Л.О. Булига, В.О. Вещикова, О.А. Собчук, Т.В. Шандрук, М.А. Шпаковська, Н.Белявська,

М.К. Оленевич. Завідучем відділу була Н.О. Князева.

Грамотна, працююча, відповідальна. Бере активну участь в організації фронтальної (масової та групової) видачі студентам комплектів навчально-методичної літератури. Мабуть, не одну тонну книг Вікторія Леонідівна перенесла упродовж своєї професійної діяльності у бібліотеці.

Проводить складну роботу щодо ведення службових картотек у відділі. Оволоділа новітніми технологіями, здійснює ретроконверсію та штрих кодування фонду.

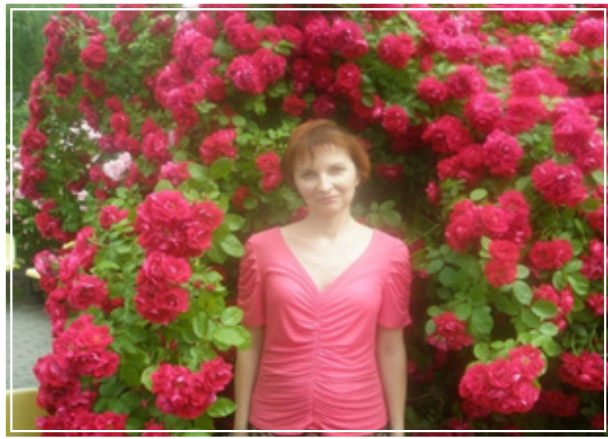
Як майстриня з бісероплетіння відома не лише у бібліотеці, а і у місті. Бере активну участь у загальноуніверситетських народознавчих заходах, проводить майстер-класи для студентів. Є автором бібліографічного покажчика «Рукоділля. Арсенал творчих ідей. Вінниця, 2015».

Остапчук Ірина Іванівна, бібліограф I категорії відділу обслуговування навчально-методичною літературою (нар. 21.02.1968 р. у с. Калинівці Масаллинського р-ну Азербайджанської РСР). У 1985 р. закінчила середню школу №25 м. Вінниці. З дитинства захоплювалася книгами, багато читала.

1986 вступила на філологічний

факультет Вінницького педагогічного інституту ім. М. Островського, який з відзнакою закінчила у 1991 р. З 1991 по 2004 рр. працювала вчителем російської мови і літератури у середній школі № 25 м. Вінниці.

З червня 2006 р. працює в бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, спочатку бібліотекарем I категорії відділу обслуговування навчально-методичною літературою, сектору періодичних видань, з вересня 2009 – бібліографом I категорії інформаційно-бібліографічного відділу. Поповнювала електронну базу картотеки СКС, організовувала масові інформаційні заходи (Дні фахівця, Дні кафедри), готувала виставки до Календаря знаменних і пам'ятних дат, брала участь у роботі над бібліографічними покажчиками як коректор і укладач.

У січні 2014 р. отримала другу вищу освіту в Інституті післядипломної освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (заочна форма навчання) за спеціальністю «менеджер бібліотечної справи».

З січня 2017 року працює на абонементі відділу обслуговування навчально-методичною літературою. Займається організацією виставок та

переглядів літератури, бере участь у конференціях з педпрактики, проводить екскурсії у виставковій залі раритетних книг.

Ерудована, дисциплінована, доброзичлива людина. З відповідальністю ставиться до своєї праці.

Під час роботи у бібліотеці ВДПУ була відзначена Подякою та Грамотою педуніверситету.

Собчук Олена Анатоліївна, бібліотекар I-ї категорії (нар. 01.06.1962 р. у с. Тронова, Могильов-Подільського р-ну, Вінницької обл.). У 1979 році

закінчила школу № 3 м. Вінниці.

З 1982 по 1986 рр. навчалась в Вінницькому педінституті на філологічному факультеті. В червні 1991 р. почала працювати на навчальному абонементі бібліотеки, у 1996 р. на посаді бібліотекаря I-ї категорії. Відвідала за фонд іноземної літератури.

В 1998 р. заступник директора бібліотеки Князева Н. О. запропонувала посаду зав. сектором абонементу. Це була цікава і дуже відповідальна посада. Брала участь у проведенні Дня кафедри, конференціях з педпрактики. На старостати готувала комплекти на 1 і на 2 семестр всім курсам та всім факультетам. Також обслуговування викладачів і підбір з ними літератури для груп – це була її робота. А ще – об-

слуговування студентів та розкладка літератури.

В кінці 2011 року Собчук О.А. перевели у відділ зберігання фондів. Займалася підготовкою і написанням актів на списання літератури. А ще проводила переобліки у всіх відділах бібліотеки та видавала замовлення на

читальні зали.

З січня 2017 р. Олена Анатоліївна працює у відділі обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фондів, обслуговує користувачів та веде картотеку абонементу. А ще – допомагає проводити переобліки і конференції з педпрактики.

Відділ обслуговування науковою та художньою літературою

Іванчук Валентина Олексіївна, завідувач відділу обслуговування науковою та художньою літературою (нар. 03.05.1959 р. в с. Комсомольське (нині Махнівка) Козятинського району Вінницької

обл.).

У 1976 році закінчила Комсомольську середню школу та вступила до Київського інституту культури імені О. Є. Корнійчука на спеціальність бібліотекар-бібліограф, де й навчалася з 1976 по 1980 рік.

За направленням, як молодий спеціаліст, приїхала у м. Вінницю. З 1980 до 1987 рр. працювала у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. А. Тімірязєва у науково-методичному відділі на посадах методиста, старшого методиста, головного бібліотекаря.

З 1987 року працює в бібліотеці

Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського на посаді завідувача відділом обслуговування. У 1993 р. було створено два відділи обслуговування (наукової та художньої і науково-методичної літератури), один із яких – відділ обслуговування науковою та художньою літературою очолила Іванчук (тоді ще Козак) В. О. Структура відділу включала: науковий абонемент і читальні зали (універсальна загальна читальна зала, психолого-педагогічних наук, фізичного виховання та музичного мистецтва).

Пріоритетним напрямком роботи відділу наукової та художньої літератури є оперативне та якісне забезпечення користувачів необхідною інформацією, організація та проведення культурно-просвітницьких заходів.

На часі до структури відділу входить абонемент наукової та художньої літератури, загальна читальна зала, читальна зала періодичних видань, фізичного виховання та музичного мистецтва. Наскільки цікава робота у відділі, настільки і складна. Вміння організувати людей, знайти до кожного працівника свій індивідуальний підхід, бути вимогливою, а десь і назвати ласкаво «кошечка» – це все забезпечує роботу відділу, яким керує Іванчук В. О. Враховуючи розміщення структурних підрозділів відділу у різних навчальних приміщеннях університету, непрості умови праці, недостатність наукових видань та творів художньої, працівники відділу разом із завідувачем забезпечують якісне інформаційно-бібліотечне обслуговування читачів.

Сумлінно виконує покладені на неї обов'язки, вражає колег зарядом своєї енергії, знаходить сили вникати в усі процеси бібліотеки та університету, організовує культурно-просвітницьку діяльність серед студентської молоді. Традиційно на початку навчального року бере участь у фронтальній видачі комплектів навчальної літератури студентам денної і заочної форми навчання та проводить для студентів першокурсників екскурсі-

ї-подорожі бібліотекою.

Валентина Олексіївна активно співпрацює з усіма факультетами ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Бере участь у масових заходах бібліотеки. Під час переїзду відділу книгозберігання у нове приміщення корпусу

№3 брала активну участь в організації робіт, пов'язаних з переїздом, зокрема, із залучення студентів.

Неодноразово виступала на семінарах, науково-методичних конференціях методичного об'єднання

бібліотек ЗВО м. Вінниці. Валентина Олексіївна здійснює методичну роботу відділу, навчає молодих працівників бібліотечній технології, ділиться з колегами своїм досвідом роботи. З досвіду роботи підготувала брошуру «Краєзнавча робота у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університеті імені Михайла Коцюбинського» і «Маркетингові інструментарії в практиці роботи бібліотеки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського (дос-

від роботи)». За багаторічну сумлінну працю має Подяки та нагороди університету, занесена на Дошку пошани педуніверситету. Є членом Асоціації бібліотек Вінниччини. У повсякденному житті захоплюється кулінарією.

Метром, справжнім майстром у проведенні масових заходів, є Федорук Б. І., яка передає свій досвід молодим.

Федорук Броніслава Іванівна, провідний бібліотекар (нар. 07.01.1958 р. у м. Вінниця). Здобула вищу бібліотечну освіту у Київському інституті культури ім. О. Корнійчука, 17 років працювала систематизатором у ВОУНБ імені К. А. Тімірязєва. До

бібліотеки педінституту прийшла у листопаді 1993 р., працює провідним бібліотекарем загальної читальної зали бібліотеки, надавши перевагу роботі з читачами. Б. І. Федорук вважає, що головне завдання бібліотекаря – ріднити людей з книгою, а найефективніший засіб популяризації літератури серед читачів є масовий захід. Людина широкої душі, вона користується повагою та авторитетом серед колег та читачів. Життєрадісна, енергійна, оптимістична. У загальній читальній залі, де вона працює вже 20 років, не дивлячись на низьку температуру повітря, завжди атмосфера душевного тепла, домашнього затишку, взаємної

поваги до читача та бібліотекаря.

Різдвяні посиденьки, Великодні свята, свято весни, осіння щедрість, свята сонячного циклу, вернісаж ілюстративних виставок: «Зимові передзвони», «Покровонько, Покровонько, покрий мою головоньку», «Христос Воскрес» – далеко не повний перелік організованих нею свят. Велику увагу приділяє народним традиціям. Активно співпрацює з студентами та викладачами університету. Спільно з працівниками читальної зали нею налагоджено зв'язок з музейно-просвітницьким центром університету. Відшукує талановиту молодь серед студентства та організовує цікаві змістовні заходи з ними. У читальній залі постійно експонуються студентські роботи. Вважає, що головним завданням бібліотекаря – ріднити людей з книгою, а найефективнішим засобом популяризації літератури є масовий захід. Проводить цікаві літературні читання, тематичні вечори, присвячені пам'ятним датам. Броніслава Іванівна – цікава багатогранна людина, справжній професіонал своєї справи. Студенту підібрати матеріал до занять, з читачем обговорити щойно прочитану книгу, порадити поважному професорові щось прочитати, просто поспілкуватися, вислухати... І багато кого з них – любити. В загальній

читальній залі завжди панує атмосфера душевного тепла, домашнього затишку, взаємоповаги.

За час роботи виявила високий рівень володіння бібліотечними навиками. Володіє комп'ютером: бере активну участь у випусках БібліюАсів, робить презентації, відеоролики, буктрейлери, банери.

Виступала з доповідями на семінарах методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів. Підготувала брошури з питань виставкової діяльності бібліотеки, де висвітлено теоретично-методичні поради та основні вимоги сучасної виставкової роботи.

Сферу інтересів постійно розширює. Ділиться книгами і прочитаним з колегами та користувачами. Любить подорожувати. Виховала дві доньки, а зараз допомагає в вихованні онучки, яка є її радістю та гордістю.

Кредо: «Sempertiro! – Вічний учень»

Людина широкої душі, користується повагою серед колег. Життєрадісна, енергійна, оптимістична.

Професіоналізм і практичний досвід, творчий підхід до справи, любов до книги і читача неодноразово відзначалися Подяками та Грамота-

ми, занесенням ім'я на Дошку пошани університету.

П`ятак Олена Анатоліївна, головний бібліотекар (нар. 02.07.1978 р. у м. Вінниця).

В 1995 році закінчила Вороновицьку загальноосвітню школу I-III ступенів і вступила до Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського на спеціальність «українська мова та література, зарубіжна література». Після закінчення навчання у вузі, працювала в Сокиринській загальноосвітній школі I-II сту-

пенів, на посаді вчителя української мови та літератури.

З 23 травня 2002 року працює в бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Спочатку приступила до роботи бібліотекарем II категорії відділу обслуговування наукової та художньої літератури. Пропрацювавши два роки, стала бібліотекарем I категорії цього ж відділу. З 1 листопада 2011 року обіймала посаду завідувача сектору, в читальній залі психолого-педагогічних наук. Працюючи завідувачем сектору, активно співпрацювала з викладачами університету, а особливо, з викладачами кафедри педагогіки, психології, мистецької підготовки, дошкільної та початкової освіти. З 2011 року по 2016

рік організувала та провела презентації кафедри педагогіки, психології, мистецької підготовки, наукових праць доцентів кафедри психології Штифурака В.С. та Антонюка М.С. У 2016 році організувала культурно-просвітницьку роботу в бібліоте-

ці. Проводила заходи в рамках клубів «Креативне рукоділля», «Автограф».

З 3 січня 2017 року була скорочена (відсутність бібліотечної освіти). Та дуже прагнула повернутися в рідні стіни.

У червні 2017 року закінчила Національну академію керівних кадрів культури та мистецтв за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». З 25 січня 2018 року знову повернулася в рідну книгозбірню ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського на посаду головного бібліотекаря відділу наукової та художньої літератури. Активно займається масовою роботою: огляди, перегляди, пед. конференції, участь в методичних об'єднаннях міжвузівських бібліотек. Неодноразово виступала з доповідями на семінарах методичного об'єднання бібліотек ЗВО.

За багаторічну працю має Подяки і Грамоти університету. Є членом Асоціації бібліотек Вінниччини.

Чернелівська Тетяна Миколаївна (нар. 29.06.1982 року у місті Ві-

нниця), провідний бібліотекар відділу обслуговування наукової та художньої

літератури, завідувач сектором культурно-масової роботи бібліотеки.

1998р. закінчила Вінницьку загальноосвітню школу №8 і вступила до Вінницького державного педагогічного інституту імені Михайла Коцюбинського на спеціальність «українська мова та література, українознавство». По закінченню навчання здобула освітній ступінь спеціаліст «вчитель української мови, літератури, зарубіжної літератури та українознавства».

Починаючи з 2007 року працювала бібліографом 1 категорії в біблі-

ографічно-інформаційному відділі бібліотеки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. З 2012 року працювала в відділі обслуговування навчально-методичної літератури в читальні залі музичних мистецтв. Організовувала виставки, проводила огляди, створювала книжкові інсталяції до різноманітних свят.

З 2015р. відповідає за абонемент наукової та художньої літератури, за книжковий клуб любителів книги бібліотеки та літературний клуб «Автограф» і літературно-музичну студію «Гармонія», організовує культурно-просвітницьку діяльність студентської молоді, проводить для студентів першого курсу екскурсії. Виступала на науково-методичній конференції методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці.

У червні 2017 року здобула другу вищу освіту, закінчила Національну академію керівних кадрів культури та мистецтв за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Є членом Асоціації бібліотек Віннич-

чини.

Є серед наших бібліотекарів, здавалося б такої не спортивної професії, свої спортсмени. Так, Ревган С. І. – кандидат в майстри спорту з настільного тенісу, брала участь у республіканських, обласних змаганнях, неодноразово захищала честь бібліотеки та університету на різних змаганнях, спартакіадах, організованих Федерацією профспілок Вінницької області, де виборювала призові місця.

Ревган Світлана Ігорівна, бібліотекар І-ї категорії відділу обслуговування науковою та художньою літературою (нар.12.06.1963 р., м. Вінниця). Закінчила Львівський поліграфічний інститут. У бібліотеці ВДПУ працює з 03 вересня 1985 р. Фотографувати – чудове хобі Світлани Ігорівни, історія бібліотеки яскраво проілюстрована її світлинами.

Гуцалюк Світлана Василівна, бібліотекар І-ї категорії відділу обслуговування наукової та художньої літератури (нар. 17.04.1960 р. в с. Пархомівка Іллінецького району Вінницької області). У 1975 році закінчила Вінниць-

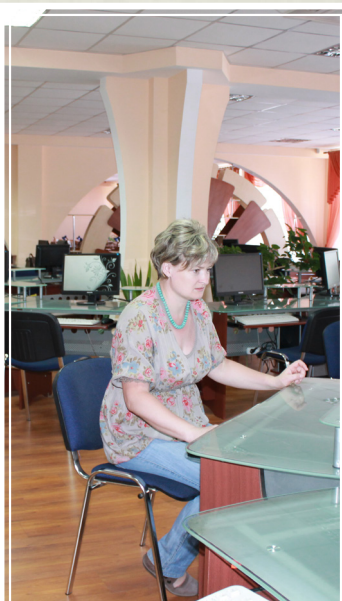
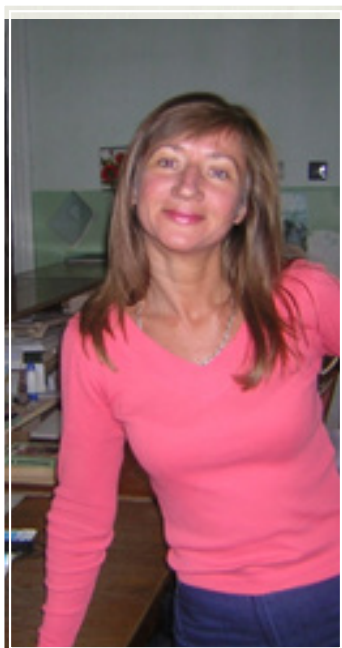

ку середню школу №2 і вступила до Тульчинського культурно-освітнього училища за спеціальністю бібліотечно-на справа. Після закінчення (1978 р.) училища була присвоєна кваліфікація «Бібліотекар середньої кваліфікації».

З квітня 2002 року працює у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Багато років працювала у відділі обслуговування навчально-методичної літератури, потім в читальній залі психолого-педагогічних наук, на абонементі у відділі

обслуговування наукової та художньої літератури, на даний момент в читальній залі музичних мистецтв відділу наукової та художньої літератури.

На абонементі наукової та художньої літератури відповідала за «Книжковий клуб» любителів книги. Займається проведенням бібліо-time, педагогічних конференцій, оформленням виставок, оглядів, веде літературно-музичну студію «Гармонія». У бібліотеці займалася профспівковою роботою, за що має Грамоти і Подяки від профспілки університету.

Нові часи – нові можливості

*Бібліотека - це організм, який буде живим тільки тоді,
коли він змінюється разом із суспільством в цілому
та користувачами зокрема*
А. Зітницька

Протягом останніх десяти років тисячоліття принесло нову парадигму освіти, стрімку зміну пріоритетів, діяльності, творчості, стирання кордонів, а разом з цим – новий виток і простори для того, хто для людини відкриває світ – Учителя. Серед завдань, які держава поставила перед освітянами, важливе місце належить відродженню та розбудові національної освіти як найважливішої ланки виховання освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я.

Зберігаючи традиції попередніх поколінь та змінюючи пріоритети бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування, бібліотека педуніверситету виконує свою основну місію – сприяння вищому навчальному закладу у виконанні навчально-виховного процесу та науково-дослідницькій роботі. Модернізація вищої школи вимагає від освітянських бібліотек більш високого рівня забезпечення навчально-виховного та наукового процесів повною, оперативною та якісною

інформацією.

Зміни, які характеризують нову парадигму освіти, диктують зростання вимог до інформаційного забезпечення освітніх закладів як важливого інструменту навчальної, наукової та пізнавальної діяльності. Стратегічні пріоритети вищої школи змінюють пріоритети бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування. На виконання стратегічних завдань університету спрямована робота бібліотеки.

Наразі пріоритетний напрям роботи бібліотеки педуніверситету – створення потужної електронної бібліотеки.

З 2014 р. бібліотека впроваджує проект «Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – модель сучасної бібліотеки закладу вищої освіти».

Основне завдання проекту – формування єдиного інтерактивного інформаційного середовища в інтересах читача, просторової відкритої бібліотеки, розвиток функцій повноправного учасника навчальної та нау-

ково-дослідницької діяльності, центру навчального, наукового, соціального та культурного життя університету.

Проект було подано на Всеукраїнський конкурс Української бібліотечної асоціації «Бібліотека року 2014». 27 листопада 2014 р. у м. Києві на щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції Української бібліотечної асоціації «Бібліотек@ – територія єдності» бібліотеку Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського нагороджено Грамотою Міністерства культури України та Дипломом II ступеня Української бібліотечної асоціації за II-е місце у Всеукраїнському конкурсі «Бібліотека року».

Бібліотека вбачає стратегію свого подальшого розвитку у гармонізації традиційних і новітніх бібліотечно-інформаційних ресурсів, у реалізації нової моделі бібліотеки з використанням інтелектуальних комп'ютерних технологій. Адже вірно обрана стратегія діяльності дає можливість бібліотеці бути успішною, прогресивною, потрібною читачу.

Роль бібліотеки сучасного закладу вищої освіти, за умов інформаційного суспільства, полягає у використанні можливостей нових технологій для переходу від стратегії володіння інформаційними ресурсами до стратегії забезпечення користувачів інтегрованим і синтезованим знанням.

Пріоритетний напрям бібліотеки педуніверситету – створення потужної електронної бібліотеки, співпраця з науковими та освітянськими бібліотеками, постійна робота над нормалізацією лексики в інформаційно-пошукових системах.

За підтримки ректорату бібліотека Вінницького державного педагогіч-

ного університету імені Михайла Коцюбинського, вдосконалюючи свою роботу на базі нових інформаційних технологій, успішно виконує своє головне завдання – інформаційне забезпечення наукової та навчальної діяльності університету, трансформується в сучасну, комфортну, прогресивну структуру навчального закладу, справжній науково-інформаційний центр університету.

Змінюється університет та бібліотека, яка є візитною карткою навчального закладу. Тому потрібно йти в ногу з часом, розвиватися професійно, впроваджувати нові ідеї та замисли, тобто, відповідати високому призначенню університетської бібліотеки. Працівники бібліотеки беруть активну участь у житті університету, надають потрібну інформацію кожному студенту та науковому працівнику, забезпечують комфортність умов роботи користувачів та персоналу.

Освітянська книгозбірня продовжує свою діяльність за такими важливими напрямками як наукове комплектування документів, забезпечення збереження фонду, бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування, активно впроваджує інноваційні технології.

Бібліотечні документи – важливий науковий, культурний, освітній та інформаційний фонд бібліотеки. Їх багатством та якістю визначається авторитет університету. Збереження документів – бібліотечного фонду як духовної цінності прийдешніх поколінь є важливим завданням і обов'язком.

Вагомий подарунок бібліотеці та її користувачам від ректора до 100-річного ювілею – виділення та ремонт за сучасними технологіями будівлі старої їдальні (пізніше, хімічні лаборато-

рії) для зберігання основного фонду. Приміщення нового фондосховища обладнано системою опалення, потужною вентиляцією, на вікнах передбачено кватирки для провітрювання. Для розміщення фонду придбано понад 300 металевих стелажів. Перевезено близько 200 тис. одиниць зберігання фонду із напівпідвального приміщення корпусу №1 (15 вантажних машин). Злагоджена робота господарської частини, всього колективу бібліотеки, допомога студентів та технічних працівників дозволили здійснити перевезення фонду за 8 робочих днів. І вже 1 липня 2013 р відбулося урочисте відкриття нового фондосховища.

Векторами розвитку університетської бібліотеки є:

- формування потужної електронної бібліотеки із забезпеченням віддаленого доступу до електронного каталогу й електронних джерел;
- інтеграція університетської науки у світовий інформаційний простір;
- організація репозитарію відкритого доступу (цифрових колекцій статей науковців університету);
- створення реферативної продукції з метою повноцінного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі;
- впровадження наукометричних та бібліометричних методів вимірювання;
- підвищення статусу університетської бібліотеки – підвищення статусу університету.

За весь період історії освітянській бібліотеці довелося пережити різні часи: повоєнні роки, період економічної відбудови, роки промислового злету, політичної та економічної кризи, але бібліотека була важливою

складовою навчального закладу, завжди керівництво пам'ятало про бібліотеку, ставило завдання забезпечити навчальний заклад новою літературою та періодичними виданнями.

Пройшовши славний історичний шлях, зберігаючи традиції попередніх поколінь та змінюючи пріоритети бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування, бібліотека педуніверситету виконує свою основну місію щодо інформаційного забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесу університету. З огляду на довгий історичний розвиток бібліотеки, незважаючи на проблеми сьогодення (комплектування фондів, незадовільна матеріально-технічна база, відомча невизначеність – підпорядкування двом міністерствам – освіти та культури), споглядаючи минуле, бібліотека з оптимізмом дивиться у майбутнє. Труднощі, які виникають, загартовують, дозволяють набути досвід, що знадобиться у майбутньому.

Відзначаючи віковий ювілей, працівники книгозбірні ставлять амбіційні завдання: відповідати вимогам сучасного вищого навчального закладу, постійно підтримувати імідж бібліотеки та бібліотекаря. Колектив університетської бібліотеки повен енергії, творчих планів та задумів.

Споглядаючи та вивчаючи минуле, ми дивимось у майбутнє.

Про освітянську бібліотеку та бібліотекарів у публікаціях

1. Бібліотека // Вінницький державний педагогічний інститут : історичний нарис 1912-1997 / З.М. Грузман, А.М. Подолинний, М.Ф. Присяжнюк, Б.В. Хоменко. – Вінниця, 1997. – С. 36-39.
2. Хіхлач Б. Бібліотека Вінницького педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (1913-1998 рр.) / Б. Хіхлач // Тези доповідей і повідомлення дев'ятнадцятої Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1999. – С. 71-74.
3. П'ятак О. Бібліотека була і буде священним храмом премудрих знань / О. П'ятак // Педагог. – 2001. – Жовтень (№ 2). – С. 2.
4. Бібліотека // 90 років Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського / А.М. Подолинний, Б.В. Хоменко ; відп. за вип. Н.М. Шунда. – Вінниця : ВДПУ, 2002. – С. 52-56.
5. Бойван О. Джерело мудрості і знань : [бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського] / О. Бойван // Освіта. – 2002. – 16-23 жовтня (№ 49). – С. 2.
6. Бойван О. Книга – джерело мудрості та знань / О. Бойван // Педагог. – 2003. – Жовтень (№ 10). – С. 3.
7. Кравець Н. Знайомство зблизька: довідково-бібліографічний відділ / Н. Кравець // Педагог. – 2003. – Листопад (№ 12). – С. 4.
8. Шпильова Н. Знайомство зблизька : відділ комплектування та наукової обробки літератури / Н. Шпильова // Педагог. – 2003. – грудень (№13). – С. 4.
9. Іванчук В. Знайомство зблизька: відділ наукової та художньої літератури / В. Іванчук // Педагог. – 2004. – Березень (№ 3). – С. 4.
10. Марченко М. Знайомство зблизька: відділ книгосховища / М. Марченко // Педагог. – 2004. – Квітень (№ 5). – С. 4.
11. Руцька В. Знайомство зблизька: відділ обслуговування навчально-методичної літератури / В. Руцька // Педагог. – 2004. – Січень (№ 1). – С. 3.
12. Білоус В. С. Берегині книжкової скарбниці / В. Білоус // Педагог. – 2006. – Вересень (№ 1). – С. 3.
13. Білоус В. С. Діяльність бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: традиції, інновації, стратегія розвитку / В. С. Білоус // Бібліотека в контексті світової культури, науки, інформації : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2007. – С. 146-150. – Бібліогр. : с. 150.
14. Швець А. Якби книги могли говорити.../ Алінка Швець // Студентська

територія. – 2007. – № 6(8). – С. 4.

15. Білоус В. С. Бібліотеці університету бути гарною, комфортною, сучасною / В. С. Білоус // Педагог. – 2008. – Грудень (№ 4). – С. 1.

16. Білоус В. С. Одна з найстаріших бібліотек міста над Бугом святкує своє 95-річчя / В. Білоус // Педагог. – 2008. – Вересень (№ 1). – С. 2.

17. Ксенчина Н. Оазиси наукової краси відкрили у педагогічному університеті: [про оновлені сучасні читальні зали університету] / Н. Ксенчина // Молодіжна газета Вінниччини. – 2009. – Січень (№ 2). – С. 7.

18. Шевченко Ю. Фінальні акорди... ремонту / Юлія Шевченко // Студентська територія. – 2009. – № 3(23). – С. 2.

19. Білоус В. С. Студентська бібліотека / В. С. Білоус // Подільський книжник : альманах / уклад. Т. Р. Соломонова ; ред.: М. Г. Спиця, О. І. Кізян. – Вінниця, 2010. – Вип. 2. – С. 9-16.

20. Зайченко І. Частина душі зосталась у Буші / І. Зайченко // Педагог. – 2010. – Жовтень (№ 2). – С. 4.

21. Білоус В. С. Традиційні та інноваційні форми краєзнавчої роботи у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / В. С. Білоус // Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції 13-15 жовт. 2010 р., Вінниця. – Вінниця, 2011. – С. 65-66.

22. Воробйова Л. М. Бібліотека ВНЗ – середовище інтелектуального і творчого розвитку молоді / Л. М. Воробйова // Педагог. – 2011. – Квітень (№ 7). – С. 2.

23. Гордійчук Ю. Бібліотеки – це скарбниці всіх багатств людського духу / Ю. Гордійчук // Студентська територія. – 2011. – Вересень (№ 5). – С. 1-2.

24. Соломонова Т. Р. Бібліотека Вінницького учительського інституту (1912-1917 рр.) / Т. Соломонова // Освіта на Поділлі : матеріали XXIII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції, 20-21 жовтня 2011 р. (До 100-річчя заснування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського). – Вінниця, 2011. – С. 53-55.

25. Яковишина А. Живий організм університету : [бібліотека] / А. Яковишина // Студентська територія. – 2011. – Жовтень (№ 7). – С. 6.

26. Білоус В. С. Бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років! / В. С. Білоус // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2013 року : хронол. довід. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2012. – С. 32-36.

27. Білоус В. С. Бібліотечно-бібліографічне краєзнавство – важливий напрям краєзнавчої діяльності бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського [Електронний ресурс] / Валентина Білоус // Роль краєзнавства в соціально-економічному і культурному розвитку регіону : міжнародна науково-практична конференція, 10-12 жовтня, 2012 р, ВОУНБ імені К. А. Тімірязєва – К., 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD-R).

28. Білоус В. С. Престиж і привабливість бібліотечної професії та бібліотеки вищого навчального закладу / В. С. Білоус // Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної

діяльності вищих навчальних закладів : матер. наук.-практ. конф., присвяченої 50-річчю НБ ХНУ, 15-16 берез., 2012 / редкол.: О. Б. Айвазян [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – С.71-84.

29. Наукова бібліотека // Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (1912-2012) : ювілейна книга / редколегія О. В. Шестоपालюк (голова) [та ін.] ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2012. – С. 214-221.

30. Білоус В.С. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія, сьогодення, постаті (до 100-річного ювілею) : науково-краєзнавче дослідження / В. С. Білоус ; ред. колегія. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. – 109 с.

31. Білоус В. С. Бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – 100 / Валентина Білоус // Бібліотечний форум України. – 2013. – № 1. – С. 41-43.

32. Гальчак С.Д. Білоус Валентина Степанівна / С.Д. Гальчак // Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: ХІХ – поч. ХХІ ст. : монографія. – вид.2, доп. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2013. – С. 470-471.

33. Білоус В.С. Модель сучасної бібліотеки вищого навчального закладу / Валентина Білоус // Бібліотечний форум України. – 2014 – № 1. – С. 44-45.

35. Білоус В.С. Усна історія як метод краєзнавчого дослідження історії бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського [Електронний ресурс] / В. С. Білоус // Усна історія як важлива складова краєзнавчої діяльності : матеріали ІV-ї Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, 21-23 жовтня, 2014 р. / Управ. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва, Вінниц. обл. ін.-т після диплом. освіти пед. працівників, ГО. «Асоц. б-к Вінниччини». – Вінниця, 2015. – С.59-63.

36. Білоус В.С. Дослідження історії бібліотеки – важлива складова бібліотечного краєзнавства / В.С. Білоус // Університетські бібліотеки в сучасному інформаційному просторі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 16 квітня 2015 року. – Кам'янець-Подільський, 2015.

37. Білоус В.С. Усна історія – важливе джерело краєзнавчого дослідження історії бібліотеки // Гуманітарні студії НАКККіМ – 2017: матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції (Київ, 23 листопада 2017 р.). – Київ : НАКККіМ, 2017. – С.4-7.

Використана література

1. Державний архів Вінницької області (ДАВО). – Ф. Д. –54. – Оп. 1. – Спр.71; арк.10. Там само. – Спр. 61,; арк. 77. Там само. – Спр. 62; арк.70. Там само. – Спр.71; арк. 3-6. Там само. – Спр. 16; арк. 6. Там само. – Спр. 16; арк. 2.
2. Бабюх В.А. «Чистки» бібліотечних фондів як форма політичної цензури 1920-1930-х рр. в Україні / В.А. Бабюх // Освіта, наука і культура на Поділлі : збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Т. 6. – С. 344-353.
3. Бібліотека // Вінницький державний педагогічний інститут : історичний нарис 1912-1997 / З.М. Грузман, А.М. Подолинний, М.Ф. Присяжнюк, Б.В. Хоменко. – Вінниця, 1997. – С. 36-39.
4. Білоус В.С. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія, сьогодення, постаті (до 100-річного ювілею) : науково-краєзнавче дослідження / В.С. Білоус ; ред. колегія. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. – 102 с. – Режим доступу: http://library.vspu.edu.ua/inform/vidanna_bibliot/2013/bibl_100.pdf
5. Білоус В.С. Престиж і привабливість бібліотечної професії та бібліотеки вищого навчального закладу / В.С. Білоус // Бібліотека та сучасні тенденції в інформаційному забезпеченні освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 50-річчю НБ ХНУ, 15-16 берез., 2012 / редкол.: О.Б. Айвазян [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – С.71-84.
6. Білоус В.С. Дослідження історії бібліотеки – важлива складова бібліотечного краєзнавства / В.С. Білоус // Університетські бібліотеки в сучасному інформаційному просторі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 16 квітня 2015 року. – Кам'янець-Подільський, 2015.
7. Білоус В.С. Усна історія як метод краєзнавчого дослідження історії бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / В.С. Білоус // Усна історія як важлива складова краєзнавчої діяльності : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф. 21-22 жовтня 2014р. м. Вінниця / Управ. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва, Вінниц. обл. ін.-т після диплом. освіти пед. працівників, ГО. «Асоц. б-к Вінниччини». – Вінниця, 2015. – С.59-63.
8. Білоус В.С. Усна історія – важливе джерело краєзнавчого дослідження історії бібліотеки // Гуманітарні студії НАККіМ – 2017: матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції (Київ, 23 листопада 2017 р.). – Київ : НАККіМ, 2017. – С.4-7.
9. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (1912-2012) : ювілейна книга / редколегія О. В. Шестопалюк (голова) [та ін.] ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2012. – 223 с.

10. Кісь О. Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади / Оксана Кісь // Україна Модерна. – Львів ; Київ, 2007. – Ч. 11. – С. 7-21.

11. Поліщук А.С. Гуманітарна сфера областей України в умовах кризи радянської системи (1965-й – 1985-ті рр.) (на матеріалах Вінниччини і Хмельниччини) : монографія / Анна Поліщук. – Вінниця : ПП «Друк», 2018. – 249 с.

12. Прокопчук В.Ф. А. Кондрацький – ректор Вінницького інституту народної освіти (1922-1924 рр.) / В. Прокопчук // Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення : до 100-річчя заснування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського : матеріали XXIII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції, 20-21 жовт. 2011 р. – Вінниця, 2011. – С. 69.

13. Соломонова Т. Бібліотека Вінницького учительського інституту (1912-1917 рр.) / Тетяна Соломонова // Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення : до 100-річчя заснування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського : матеріали XXIII Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції 20-21 жовтня 2011 р. – Вінниця, 2011. – С. 53-55.

14. Сто років духовності : спогади про бібліотеку ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського / ред. Л.М. Воробйова ; уклад. В.С. Гадомський ; відп. за вип. В. С. Білоус. – Вінниця, 2013. – 67 с. – Режим доступу: http://library.vspu.edu.ua/inform/vidanna_bibliot/2013/100_rokiv.pdf

СВІТЛИНИ

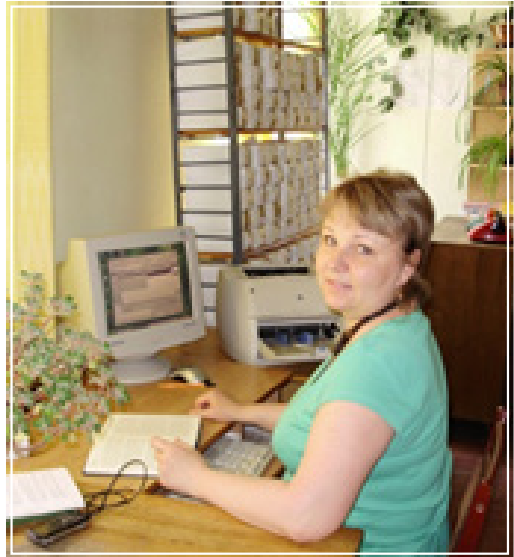

Вигин коннектування та наукової обробки документів

Інформаційно-бібліографічний вісник

*Вигідн інформаційних технологій та комп'ютерного
забезпечення бібліотечних процесів*

Вигін обслуговування навчально-методичною літературою та збірання фондів

Вигги обслуговування наукової та художньої літератури

ЗМІСТ

Передмова	3
Берегині скарбниці людського знання	5
Дослідження історії бібліотеки	7
Сторінки історії	10
Вічний трудівник – Бібліотекар	20
Команда небайдужих або «наші перші скрипки»	25
Керівники бібліотеки	25
Яскраві постаті у становленні та розбудові бібліотеки	33
Бібліотека сьогодення	43
Відділ комплектування та наукової обробки документів	50
Інформаційно-бібліографічний відділ	54
Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпе- чення бібліотечних процесів	59
Відділ обслуговування навчально-методичною літературою та зберігання фондів	63
Відділ обслуговування науковою та художньою літературою ...	69
Нові часи – нові можливості	77
Про освітянську бібліотеку та бібліотекарів у публікаціях	80
Використана література	83
Світлини	85

Науково-літературне есе

БІЛОУС Валентина Степанівна
КОРОЛЬ Володимир Петрович

**Бібліотека Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського в особах**

(до 105-річного ювілею)

Відповідальний за випуск: Білоус В.С.
Дизайн та оформлення: Король В.П.
Світлини: Білоус В.С., Ревган С.І., Пилипенко Я.Р.

УДК 027.7:37 (477.44-25)“1913/2013”

Б61

Білоус В.С., Король В.П. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського в особах (до 105-річного ювілею) : науково-літературне есе / В.С. Білоус, В.П. Король; ред. колегія Л.М. Воробйова, В.О. Іванчук, М.В. Марченко, Т.В. Мірохіна, С.Г. Наугольних, І.О. Стопа. – Вінниця, 2018. – 94 с.

Бібліотека Вінницького педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського,
вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21001
Тел.: (0432) 61-29-98; 27-59-46
e-mail: vspu.lib@gmail.com
<http://library.vspu.edu.ua/>

Підписано до друку 10 вересня 2018 р.
Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Друк різнографічний.
Гарнітура Carlito, CostaBrava, Carolina Ум. др. арк. 4,2
Наклад 100 прим.

Відруковано з готових діапозитивів на
ФОП Тарнашинський О.В.
м. Вінниця, вул. Якова Шепеля, 1